

opinia veche

● Anul XLII ● 2013 ● 1 - 7 aprilie 2013 ● Nr. 454 ● IAȘI ● GRATUIT ● 5000 de exemplare

**Meșterii mănăstirii de dreapta
au nevoie de-o Ană**

● despre Mișcarea
Populară au
comentat jurnaliștii
Rodica Culcer și
Silviu Sergiu

pagina 13



EDITORIAL

Sîntem degeaba

Aproape 70-80% dintre studenți fac facultatea degeaba. Mai ales cei care studiază jurnalism, științe ale comunicării, politică sau drept. Se pare că nu mai e doar un mit sau o lamentație pesimistă. Conform unui studiu realizat de **Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior** pentru anul 2012, majoritatea absolvenților care termină aceste specializări se angajează pe unde apucă, numai în domeniu nu.

Această realitate națională este dublată de una locală, la nivelul universităților ieșene, după cum se precizează într-un articol publicat pe 31 martie 2013 în **Ziarul de Iași**. Spre exemplu, la **Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”**, doar două treimi dintre absolvenți își găsesc o slujbă în domeniu sau în concordanță cu studiile urmate, cele mai din urmă specializări fiind **Dreptul, Istoria, Biologia și Geografia**. La **Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi”** din Iași, **Hidrotehnica, Textilele sau Știința și Ingineria Materialelor** sînt specializările care, conform datelor, lasă cei mai mulți studenți fără un loc de muncă în domeniu. O alegere „rentabilă” par însă a fi domeniile **IT-ului și Informaticii, Construcțiilor și Arhitecturii**, dar și ramurile **Psihologiei**, atît la nivel național, cît și local. Cu toate acestea, universitățile din **România** nu pregătesc destui absolvenți pentru domenii care sînt importante în **Uniunea Europeană**, iar finanțarea de la buget ar trebui să se îndrepte mai degrabă spre științele exacte, ale naturii, agricole, medicină veterinară, educație fizică și sănătate.

Dincolo de aceste statistici se ascunde realitatea unui sistem de educație superior ale cărui funcționare, rost și misiune sînt din ce în ce mai mult puse la îndoială și din interior, și din exterior. Asupra studenților planează conștiința faptului că trebuie musai (sic!) să termine o facultate, oricare ar fi ea, aceea, prima, de cele mai multe ori, începută din motive temeinice sau superficiale. Deși majoritatea cred (dintre care unii știu sau simt) că nu le va folosi la nimic în sens pragmatic. Profesorilor li se pare că școlarizează prea mulți studenți. Conducerea universităților apreciază că școlarizează prea puțini, fiindcă au nevoie de bani în plus pe lângă cei de la bugetul de stat. Companiile apreciază că absolvenții nu sînt pregătiți pentru ceea ce vor ei. Piața muncii funcționează după regulile ei și are un ritm al schimbării care diferă, la rîndul ei, de cel al schimbărilor care se pot opera în sistemul de educație superior. Această alegorie nu face decît să ne conducă spre un absurd în care nimic nu contează, facultatea e degeaba, iar opțiunile în ceea ce privește educația ar trebui să fie tributare unei dinamici din ce în ce mai contorsionate ale economiei.

Dar o instituție de învățămînt superior nu este o montă care are scopul de a produce progenituri ce urmează a fi livrate cu destinație precisă pe piața muncii. Într-o universitate se modelează minți, se formează caractere, puii de oameni învață să-și creeze standarde și să fie pregătiți tocmai pentru a înfrunta orice criză economică, socială sau politică și a se plia pe cerințele pieții, oricare ar fi acelea – studenții primesc competențe care să îi ajute să se descurce. Problema este dacă tocmai asta nu primesc.

Laura PĂULEȚ

Dacă astăzi România nu-mi este patrie, îmi este cel puțin o „matrie” care niciodată nu m-a părăsit

● profesorul de istorie contemporană de la Universitatea „Paul Valéry” din Montpellier, Carol Iancu, s-a obișnuit să le vorbească studenților despre ce-a însemnat comunitatea evreiască de-a lungul schimbărilor lumii
● luni, 1 aprilie, și-a lansat la Iași cartea „Evreii din Hârlău. Istoria unei comunități”



paginile 8-9

„Istoria evreilor nu e un lung șir de plîngeri”

DOSAR

În Iași student, în Africa vicepreședinte

Asociația care-ți găsește un loc pe harta lumii



De mai bine de 60 de ani, tineri de pe toate continentele au trecut frontierele marcate cu emblema AIESEC, cea a Asso-ciation Internationale des Étudiants en Sciences Économiques et Commerciales. Astăzi, majoritatea aleg să-și caute locuri de muncă în străinătate, unde își duc ucenicia pentru cîteva săptămîni. O parte nici nu se mai întorc în țară, ci bifează pe harta lumii un nou loc în care să-și bătătorească meseria. Din Brazilia pînă în Australia.

pagina 5

Actualitate

**Tîrg de locuri de muncă
pentru studenții de la
Politehnică**

● în perioada 5 - 11 aprilie, 18
companii din domeniul tehnic și
IT vor participa la JobShop

pagina 3

Reportaj

**Cine aduce studenți la
pachet**

● ne atașăm de șoferii de
microbuz pentru că asociem
prezența lor cu apropierea de
casă

● chiar dacă drumul pentru ei
este bătătorit, găsesc mereu pen-
tru noi un zîmbet

pagina 7

Tabletă

**Adevărurile în care nu
mai credem**

● oamenii nu mai știu să facă
distincția între albul și negrul
care îi înconjoară

● societatea noastră citește
realitatea pe buzele presei

pagina 6

Personaj

**Cum coclește destinul în
bazarul meșteșugarilor**

● Aurel Crăciun sculpează și
repară de 37 de ani metale pre-
țioase, însă în ultima vreme me-
seria lui nu mai are căutare

pagina 11

opinia veche

este editată de studenți ai
Departamentului de
Jurnalism și Științe ale
Comunicării și se adresează
exclusiv mediului academic.



În coloană,
adunarea

Mai puține călătorii gratuite

Studentii bugetari ai **Universității de Medicină și Farmacie „Gr. T. Popa” (UMF)** din Iași ar putea primi, de anul viitor, cu 500 de abonamente **RATP** mai puțin decât pînă acum. Situația se datorează reducerii fondurilor pe care universitatea le primește anual pentru asigurarea acestor abonamente. „Am fost anunțați de conducere că vor fi doar 1200 de abonamente, față de cele 1700 de pînă acum. La noi acest beneficiu nu este oferit tuturor studenților bugetari, deși milităm pentru acest lucru an de an. Sintem aproximativ 5000 de studenți, iar aceste abonamente sînt destinate tuturor facultăților și specializărilor”, a declarat **Andreea Vranescu**, președinta **Societății Studenților Mediciniști din Iași (SSMI)**.

Studentii au solicitat deja o înfîlțire cu directorul general administrativ al UMF, ec. **Dana Druguș**, pentru a discuta această chestiune. „Am putea suplimenta, în cel mai rău caz, cele 1200 luînd din numărul de abonamente din perioada sesiunii, dar studenții sînt reticenti la această idee”, a adăugat președintele **SSMI**.

La UMF biletele care asigură gratuitatea călătoriilor în circuitul **RATP Iași** se oferă procentual, în funcție de numărul studenților bugetari.

Anca TOMA

Inginerii fac schimb de experiență

Liga Studenților Electrotehniști (LSETH) a **Universității Tehnice „Gheorghe Asachi”** din Iași (**TUIASI**) organizează în colaborare cu **Liga Studenților din Facultatea de Electrotehnică și Electroenergetică** din **Timișoara** un program de schimb de experiență în perioada 16-19 aprilie. „Programul inițial era pentru 14-19 aprilie, însă am primit din partea Direcției de Servicii Studențești locuri de cazare în căminul de protocol T8 doar de pe 16 aprilie. Singura soluție găsită este să începem mai tîrziu evenimentul”, a declarat **Lorin-Alexandru Sandu**, președintele **LSETH**.

În cadrul acestui proiect, facultățile de Electrotehnică din ambele orașe vor face un schimb de zece studenți din anii I – III, care pentru cîteva zile vor participa la cursurile și seminariile instituției de învățămînt partenere. „Cum unele din cursuri și materii diferă la ambele facultăți, studenții nu vor fi nevoiți să meargă la toate. Pe lîngă acestea, vom face un tur prin laboratoarele și sălile noastre, urmat apoi de un tur al orașului Iași”, a adăugat **Lorin-Alexandru Sandu**, președinte **LSETH**.

Costurile de transport și masă vor fi suportate de participanți, aceștia avînd o reducere de 40% la cantină. Proiectul se află la cea de-a doua ediție, însă anul trecut nu a mai avut loc deoarece în 2012, în **Timișoara** n-a putut fi asigurată cazarea studenților.

Paul ANDRICI

Schele de proiect

Universitatea Tehnică reziliază contractul cu firma care reabilitează căminul T6

● nu s-au respectat termenii din contract, momentan lucrările fiind finalizate în proporție de 10 – 15%

Direcția de Servicii Studențești (DSS) a **Universității Tehnice „Gheorghe Asachi”** din Iași (**TUIASI**) plănuiește să renunțe la contractul cu firma răspunzătoare de reabilitarea **Căminului T6** din **Campusul „Tudor Vladimirescu”** fiindcă aceasta a întîrziat finalizarea lucrărilor și a introdus costuri suplimentare prea mari pentru execuția lucrărilor.

„În 2008 firma **SC. CONSPERG ROM SRL** Vaslui a cîștigat licitația pentru reparații, dar proiectul tehnic prezentat de ei afecta structura de rezistență a căminului”, a declarat ing. **Bogdan Budeanu**, directorul **DSS**.

Înainte de începerea activităților de către constructor, clădirea avea cîte un grup sanitar la cîte trei camere. Însă, conform noului proiect, fiecare cameră urmează să aibă baie proprie, chiar dacă acest lucru înseamnă pierderea a 3000 de locuri de cazare. „A fost realizată o a doua schiță, care lega două încăperi printr-un hol comun, cu o deschidere la palier iar pe acest hol aveau să fie cîte două grupuri sanitare comune. Dar costurile crescuseră cu cîte 20% față de prețul contractului original, de aproape 4.800.000 de lei, cu apro-

ximativ un milion. Chiar dacă se mai întîmplă să apară costuri suplimentare, au crescut prea mult”, a precizat **Bogdan Budeanu**, directorul **DSS**.

Universitatea ar putea recupera 60.000 de lei

Anual a fost plătită cîte o parte din suma contractului pentru lucrările efectuate, ajungînd ca pînă în prezent să se fi cheltuit în jur de 1.600.000 de lei pe reparații și materiale. „Problema este că pînă acum noi am verificat să vedem cum decurge treaba pe șantier, însă am observat că situația de pe teren nu coincide cu cea a devizelor de lucrări. Firma nici nu a respectat termenii din contract, iar pînă astăzi abia dacă sîntem la 10 – 15% din toată activitatea”, a menționat **Bogdan Budeanu**.

Pentru a nu cheltui bani în plus, **DSS** plănuiește să păstreze cea de-a doua schiță de proiect, pe baza căreia să lucreze o altă firmă de construcții. De asemenea, aceștia doresc ca reabilitările să se facă pe palier, astfel încît unele camere să poată fi date în folosință înainte de fina-



Corpul Rectorat al instituției de învățămînt superior

lizarea întregii lucrări.

În momentul de față, o firmă de expertiză tehnică și financiară va oferi în aproximativ o lună un raport despre situația **Căminului T6**, din 2008, pînă astăzi. În cazul în care

TUIASI va ajunge în instanță cu firma constructoare, **DSS** pot recupera din banii investiți doar 60.000 de lei printr-o garanție de bună execuție.

Paul ANDRICI

150 de ani de la înființarea Junimii

● dezbateră a urmărit impactul social al asociației de intelectuali și contextul apariției acesteia

Societatea Culturală „Junimea” a aniversat 150 de ani de la înființare. Cu acest prilej, miercuri, 28 martie, a avut loc o dezbateră în **Aula Filialei** din Iași a **Academiei Române**. La evenimentul care a început la ora 12.00 au participat scriitorul **Cassian Maria Spiridon** și reprezentanți ai **Facultății de Litere** și ai **Facultății de Filosofie și Științe ale Educației de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” (UAIC)** din Iași. Dezbateră a fost moderată de prof. univ. dr. **Eugen Munteanu**, directorul **Institutului de Filologie „A. Philippide”** din Iași.

Participanții au discutat despre impactul social al asociației de intelectuali **„Junimea”**, contextul istoric în care a apărut, despre membrii ei fondatori și despre cum este perceput spiritul junimist astăzi. Prof. univ. dr. **Codrin Liviu Cuțitaru**, decanul **Facultății de Litere** a **UAIC**, a explicat că „intenția principală a fondatorilor grupării a fost una politică. Erau oameni de acțiune care își doreau schimbarea sistemului din interior, iar formarea lor în mediu occidental a avut o influență majoră asupra acestei opțiuni”. Prof. univ. dr. **Eugen Munteanu** a specificat că „fondatorii Junimii sînt reprezentanții primei generații de intelectuali care și-au finalizat studiile prin diplome, în Occident”.

Lect. univ. dr. **Bogdan Crețu**, cadru didactic la **Facultatea de Litere** a **UAIC**, a subliniat că „Junimea și-a impus propria dreptate, cultura română a jonglat cu imaginea pe care asociația a creat-o. A fost nevoie să treacă mulți

ani pentru ca unele canoane impuse de junimiști să fie discutate”. Printre reprezentanții mișcării literare au fost amintiți **Mihai Eminescu**, **Ion Creangă** și **I. L. Caragiale**.

Asociația Culturală „Junimea” a fost înființată la Iași, în 1863, de către **Titu Maiorescu**, **Iacob Negruzzi**, **Petre P. Carp**, **Vasile Pogor** și **Teodor Rosetti**.

Cătălina DOBROVICEANU



Membrii societății culturale în 1863

Cum se fură meseria din cărțile vii

● acestea se „împrumută” pentru 30 de minute



Raluca Aftene, jurnalist la TVR Iași

30 de studenți s-au întîlnit cu cinci tineri profesioniști care lucrează ca jurnaliști, *copywriteri* sau profesori, cu prilejul evenimentului intitulat **„Biblioteca Vie”**. Acesta a avut loc miercuri, 27 martie, începînd cu ora 17.00, la **Librăria „Orest Tafrali”** din incinta **Corpului A al Universității „Alexandru Ioan Cuza” (UAIC)** din Iași, fiind organizat de **Centrul de Informare Profesională, Orientare în Carieră și Plasament (CIPO)**.

„Conceptul este unul simplu: «cărțile vii», adică invitații, sînt împrumutate de către cititori, în speță, de studenții participanți, pe durata a 30 de minute. Ulterior ele sînt returnate bibliotecarului, de la care sînt împrumutate de următorul cititor”, a explicat **Irina Șubredu**, psiholog la **CIPO** și organizator al pro-

iectului. „Cărțile” acestei ediții au fost **Raluca Aftene**, jurnalist la **TVR Iași**, **Diana Mihalcea**, realizator și prezentator la **Digi 24 Iași**, **Ruxandra Silvia Bucevschi**, manager al centrului **Twinkle Star**, **Oana Filip**, director de programe al **Asociației Industriei Creative** și **Liliana Minea**, profesor și director al **Școlii și Grădiniței „Junior”**.

Fiecare dintre cele cinci „cărți” răsfoite de studenți au dezvăluit frînturi din poveștile lor de viață, aspecte din experiența profesională, au povestit despre greutățile pe care le-au întîmpinat de-a lungul timpului și au dezvăluit greșelile pe care le-au făcut în profesia lor. „Îmi amintesc că prima mea apariție în direct a fost cumplită, credeam că nu o să pot rosti nici un cuvînt”, a afirmat jurnalistul **Raluca Aftene**. **Diana Mihalcea** i-a îndrumat pe studenți să nu își pună singuri limite în ceea ce fac și să își păstreze mereu optimismul, iar profesorul **Liliana Minea** s-a caracterizat ca fiind „atipică, nu sînt un cadru didactic scortșos”.

Cum o discuție particulară între invitați și fiecare participant ar fi durat prea mult, fiecare oaspete a avut masa lui în cafenea, iar cititorii au fost cei care s-au rotit în grupuri în jurul lor. Proiectul „Biblioteca Vie” se află la a VII-a ediție și se organizează din decembrie 2011.

Ana SIPOȘ

Despre cursa în jurul cozii

Aflind că la Expo Casa Auto din Carrefour Era se dau limuzine și bolizi pentru test drive, nu am rezistat tentației și am dat și noi o fugă să le încingem roțile, pentru ca la sfârșitul zilei să calculăm câți ani ar trebui să rămînem studenți pentru a le și cumpăra.

Cu pedale automate

● pentru unii, întorcerea la 180 de grade nu ține cont de borduri

După câteva motociclete **Kawasaki**, zăresc o mașină vișinie, lucioasă, cu geamurile coborîte cît să admirîm bordul și tapiteria neagră. Lîngă mașini, bărbați în costume așteaptă cumpărătorii să le vorbească despre goana cailor putere sau despre cît de repede se învîrte acul pe vitezometru.

Printre modelele gri sidefat sau alb mat, tot caut cu privirea pata vișinie. Aceea e aleasa, știu asta fără ca măcar consultantul de vânzări să înceapă a o birfi. Îi ascult pledoaria, inspectînd fiecare centimetru pătrat din caroserie și încep să-mi imaginez mașina pe autostrăzile încinse sub soarele vacanței de vară. Printr-o încercare subtilă de a mă readuce cu piciorul pe frînă, bărbatul în costum împrăștie furtuna peste drumurile mele, sugerîndu-mi un alt model. „Acesta este cam mare, e mai greu de manevrat. Uitați, vi-l recomand pe acela, este mult mai mic, e mai practic pentru o domnișoară”. Și e alb. Ajungem, totuși, la un compromis, mulțumindu-mă cu un model nici prea alungit, nici prea bont. E negru și dotat cu pilot automat, iar la testul pentru siguranța pasagerilor a trecut cu brio.

Pe șosea, ochesc viteza pe ecranul mic, digital, pe care cifrele cresc și descresc odată cu jocul din pedale. „Interiorul e inspirat de la mașinile de curse, în care cabina e dublă”, îmi atrage consultantul de vânzări atenția, plimbîndu-și mîinile pe bordul rotunjit. Mă lasă să pisces frîna, atît cît să-mi vorbească despre cum, „dacă vrem să facem slalom printre jaloane, mașina frînează cînd sesizează că pedala nu este apăsată îndeajuns”. Și mai merge și de una singură, „la drum lung, atunci cînd nu mai vrem să stăm cu piciorul pe accelerație și apăsăm butonul pentru activarea pilotului automat”. La întoarcerea din trei mișcări, bărbatul în costum aproape că-mi nimicește preferata vișinie, pîrînd-o că s-ar cam fi fîstîcit pe banda îngustă.

Însă a întîlnit și șoferi pentru care întoarcerea vehiculului la 180 de grade nu ține cont de borduri. „Am și dat cîțiva clienți jos din mașină pentru că în intersecții nu țineau cont dacă trebuie să dea prioritate deși pe carnetul lor erau trecuți ceva ani de condus”. Păcat, așa n-au mai aflat că vehiculul le poate ghici melodiile preferate din telefon prin *bluetooth*, sau că, în dreapta bordului își pot ascunde *iPodul* sau *USB-ul* cu muzică. Ce-i drept, nu-i displac mașinii nici CD-urile, „dar cine mai ascultă astăzi CD-uri la volan?”.

Cătălina DOBROVICEANU

Întrecere la vînatul cailor putere

● începe să rîdă cînd aude că nu am mai condus de mai bine de un an ● aceea e aleasa, știu asta fără ca măcar consultantul de vânzări să înceapă a o birfi

În căutarea unei feline

● izbesc piciorul pe accelerație, însă morocănosul are noroc pentru că nu am cheia de contact

Îmi arunc cu grijă privirea peste bordul de la **Logan**, sperînd că nimeni nu a auzit zgomotul claxonului peste care am scăpat un cot atunci cînd am încercat să-mi pun centura, și agîl ca un motan mă dau jos din mașină în căutarea unui model mai serios. De la intrarea din dreapta de la **Carrefour Era** mai lipsește o minge de fotbal pentru a fi un adevărat paradis al bărbaților. E plin cu mașini noi și strălucitoare, pe lîngă care roiesc ca niște mascote fete zîmbitoare, îmbrăcate în rochii de vară, colorate viu. Printre acestea, se mai pierde și cîte-un stand minuscul cu smartphone-uri și tablete, însă nimeni nu prea pare a fi interesat de ele.

Cu gîndul la panteră

Pe o fundiță așezată precum o antenă pe tavanul unui **Volvo** citesc „Cea mai sigură mașină din toate timpurile”, iar eu îmi îndrept pașii către aceasta. Nu apuc însă să ajung în preajma ei că picioarele-mi îngheață, și simt cum un curent mă traversează prin fiecare deget de la mîini. Ascunsă între niște coloși de teren, **Jaguarul KKR** seamănă cu toate mașinile pe care le visam în copilărie. O adevărată panteră îmbrăcată pe ici-colo în carbon, gata să-și scoată ghearele la fiecare mișcare greșită pe care o faci. De la zero la suta de kilometri ajunge în mai puțin de cinci secunde, iar sub capotă, 550 de cai dorm liniștiți, așteptînd să muște din asfaltul rece. Nu mai stau mult pe gînduri și i-

mediat o apuc zdravăn de portieră, însă ceva nu-i în regulă, pentru că ușa nu vrea să se deschidă. Mai trag o dată, dar în zadar. **Pantera** nu vrea să fie deranjată, după cum îmi atrag atenția și doi fotografi „Frate, au încuiat toate mașinile misto”.

Dezamăgit, urc într-un **Land Rover** de la bordul căruia pot urmări cu ușurință toată sala. Și după ce testez că volanul se învîrte cum trebuie, încep să apăs pe butoanele meniului, încercînd să-l fac să pornească, dar renunț după ce un bărbat îmbrăcat la costum se pune în fața mașinii și-mi trîntește o privire tăioasă. Apăs butonul pentru pornirea motorului și izbesc piciorul pe accelerație, însă morocănosul are noroc pentru că nu am cheia de contact. De cealaltă parte a sălii zăresc un alt pretendent bun pentru a-mi servi drept prima mașină. Un **Chevrolet Cruze** vișiniu, deasupra căruia scrie pe o altă fundiță că este cîștigătoarea raliului **WTTC** (n.r.: World Touring Car Championship). Din nou, urc curajos la bord și mă afund în meniu, cînd un cap intră prin geamul de la portieră. „Faină mașina, nu-i așa?” mă ia pe nepregătite un consultant entuziast. „Are tot ceea ce caut, însă am pus ochii pe altceva”. Revoltat, tinărul începe să-mi povestească despre dotările „mașinilor mele” în timp ce eu mă prefac convins și cad pe gînduri. N-o fi **Chevroletul** agîl ca o panteră, însă cu siguranță e elegant ca o pisică.

Iulian BÎRZOI



Dotările fac diferența

La volan, cu ochii cît cepele

● îi spun că sînt patriot și conduc doar mașini românești

Cu inima cît un purice mă îndrept spre **Carrefour Era**. Nu am mai condus de mult și nu mă simt pregătît pentru un test drive. În liceu mă laudam că „am sînge de șofer” atunci cînd reușisem să iau permisul din prima încercare, însă acum mîinile îmi transpiră de emoție și parcă încerc să amîn momentul în care mă voi urca la volan.

Claudiu, prietenul împreună cu care făcusem școala de șoferi, mă îndeamnă să merg spre măsuta unde te poți înscrie la un test drive, dar brusc toate dotările mașinilor expuse devin din ce în ce mai interesante.

„Citești după ce conduci un jeep din asta”, mă trage cu forța **Claudiu** cînd vede că încep de acum să silabisesc cuvintele, doar-doar timpul se va scurge mai greu. Tresar însă cînd văd prețul de pe mașina lucioasă și fac un calcul cam cîte burse ar trebui să strîng ca să achit o bară din față a mașinii. Nu de alta, dar la cît de prăfuit îmi e permisul întotdeauna există riscul să fac cunoștință cu vreun stîlp. Strîmb din nas cînd văd mașina de teren pe care acesta o ochise și-i spun că sînt patriot și conduc deci doar mașini românești. Nu are ce face și mă urmează spre standul în care în centrul atenției este **Dacia**.

Domnul **Vasile**, un bărbat măruntel, îmbrăcat aproape după moda lui **Nistorescu**, cu cămașă în dungi acoperită cu vesta punctată de zeci de buzunare, se



Pantera stă la pîndă

Cu ursul la plimbare

● nu apuc bine să-i spun ce caut, că îmi și recită un discurs care se pare că l-a pregătît dinainte

Nu știu dacă de vină au fost roțile gigantice, care printre ceilalți titani metalici părea ca un grizzly într-un țarc cu urși panda, dar de cum l-am văzut, am știu că acel **Volvo V40** era mașina pe care voiam să o duc la o plimbare prin parcare centrului comercial. Aproape zece minute m-am învîrtit în jurul ei, dîndu-i tîrcoale mai ceva ca un vultur înfometat într-un deșert arid, dar un alt animal a reușit să mă alunge din iluziile mele. Era îmbrăcat cu un costum gri, o cravată la fel de monotonă în jurul gîtului, iar părul lui nu cred că putea să fie mai aranjat nici dacă si-ar fi turnat un bidon de gel. „Bună ziua, sînteți interesat de această mașină?”, mă întreabă pe un glas prietenos dar și serios în același timp **Alexandru Ursu**, consultant la tîrgul de autoturisme.

Nici nu apuc bine să-i spun ce a- nume caut, că îmi și recită un discurs care se pare că l-a pregătît dinainte, ori l-a repetat de atîtea ori zilele acestea încît a devenit un fel de tic sau un al doilea „Tatăl nostru”. „Vreți deja un test-drive? Desigur, nu cred că este vreo problemă să facem asta, doar că sînteți prima persoană care dorește să încerce mașina atît de repede”. Se vede o oarecare dezamăgire pe fața lui

că nu a reușit să-mi explice încă ce funcții are fiecare buton de la tastatura ca de telefon a computerului de bord.

Odată ajunși la volanul automobilului, încep să-mi explice calm și încet despre cum ar trebui să învîrt cheia de la volan, „nici prea tare și puțin mai lent, trebuie s-o lași să-și facă jocul”. După, **Alex** începe să-mi pună cîteva întrebări de rutină, de cînd n-am mai condus, dacă am mai avut incidente anterioare sau ce fel de muzică ascult la volan. „Scuze, nu trebuie să mă privești atît de urît, noi punem aceste întrebări fiecărei persoane care încearcă una din mașini. Ieri de exemplu, am avut un domn care nu mai condusesese pe benzină, era obișnuit doar cu diesel (n.r. motorină). Pînă a pornit-o de pe loc și a ieșit din parcare ca să facă numai un tur, oprire motorul cred că aproape de trei ori.” Încep să-i înțeleg fricile și recunosc că din cauza asta am ales **Volvo-ul**, însă **Alex** îmi spune să țin ochii pe drum și cu o mișcare zvîcnită de cap, îi urmez îndemnul.

După încă vreo două ture pe mini-pista din fața *hypermarket*-ului totul pare să meargă bine și încep și eu să mă învăț mai bine cu volanul care înainte mi se părea un capac de tîgaie cu o problemă de încăpățîinare. Doar pe la jumătatea celei de-a treia ture, o oprire bruscă îl face pe **Alex** să înjure pentru prima dată. „Parcă am fi pe stradă, uite cîți trec domnule pe zebră”.

Paul ANDRICI

plimbă printre mașini. Zîmbește ștremgărește cînd îl întreb dacă pot conduce o mașină și începe să rîdă cînd aude că nu am mai condus de mai bine de un an. „Bine, dar nu părăsim parcare **Carrefour**-ului. Aici e mai liber și cred că totuși îți poți face o idee despre mașină și după cîteva ture”, spune bărbatul vizibil amuzat.

Sînge de șofer

După ce semnez cu o ușoară ezitare că mă oblig să plătesc orice pagubă a mașinii ne îndreptăm spre bolid. Nea **Vasile** începe să ne înșire noile dotări ale **Loganului**, cu ce diferă de cel vechi și avantajele unei mașini românești, dar **Claudiu** tot nu pare convins. Jeep-ul pe care pusese el ochii îi părea mai atrăgător.

Brusc mă trezesc la volanul mașinii, reiau în minte ordinea pedalelor și

ce trebuie să fac înainte să pornesc, înghit apoi în sec și întorc cheia în contact. Motorul începe să toarcă lin și abia simt trepidatul acestuia. Apăs apoi pedala de accelerație și cu un ușor zgîlțit reusesc să plec totuși de pe loc. Pe bancheta din spate **Claudiu** face ochii ca cepele la primul viraj. Intrasem cu viteza și aproape uitasem să frînez. Nea **Vasile** avea deja mîna pe frîna de mîna pe care și-o retrage însă imediat. „Instructorului tău îi cam plăceau senzațiile tari”, ride acesta după ce vede că al doilea viraj îl iau la fel. După încă o tură de parcare mă opresc însă. „Mi-am cam făcut o idee despre mașină și dacă e ceva o să mă întorc să o cumpăr”, termin eu cu convingere, că pînă și **Claudiu** mă întreabă apoi dacă chiar am de gînd să-mi iau mașină.

Andrei MIHAI

În Iași student, în Africa vicepreședinte

Asociația care-ți găsește un loc pe harta lumii

● din AIESEC Iași fac parte 77 membri ● pentru înscrierea la stagii de practică, tinerii pot alege dintre două programe: unul social, bazat pe voluntariat și altul profesional, realizat în parteneriat cu companii din domeniul economic, IT sau antreprenorial

De mai bine de 60 de ani, tineri de pe toate continentele au trecut frontierele marcate cu emblema AIESEC, cea a Association Internationale des Étudiants en Sciences Économiques et Commerciales. Astăzi, majoritatea aleg să-și caute locuri de muncă în străinătate, unde pentru câteva săptămîni își duc ucenicia. O parte nici nu se mai întorc în țară, ci bifează pe harta lumii un nou loc în care să-și bătătoarească meseria. Din Brazilia, pînă în Australia.

Filialele rețelei AIESEC, fie locale sau internaționale, sînt coordonate de cîte o echipă ai cărei membri își schimbă statutul de la an la an. Săptămîna aceasta, noii vicepreședinți și președinți organizației din Iași sînt puși în funcție, după ce au fost instruiți de cei care le-au predat ștafeta. Respectînd principiul schimbului intercultural după care asociația se ghidează, candidații pentru posturile de conducere pot aplica în oricare din cele 113 țări partenere AIESEC. „Fiind o organizație internațională, există această flexibilitate prin care tu poți să aplici să faci parte din echipe de conducere din alte state sau alte orașe din țară. De exemplu, în Uganda s-a deschis postul de vicepreședinte, poți să aplici acolo indiferent de unde ești”, a explicat **Paula Clapon**, fost vicepreședinte pe comunicare AIESEC.

În Iași, structura de conducere este alcătuită dintr-un președinte și opt

ximativ 20 de membri, subordonați unui președinte. Sînt delegați vicepreședinți pentru finanțe, pentru comunicare afit în rîndul studenților, cît și la nivelul companiilor care lansează ofertele de recrutare, pentru internshipuri și pentru partea tehnică. Elementul comun al ierarhiei de conducere locală, națională și globală este organizarea anuală de alegeri pentru noi reprezentanți.

Voluntar pe motocicletă

Pentru înscrierea la stagii de practică, tinerii pot alege între două programe: unul social, bazat pe voluntariat și altul profesional, realizat în parteneriat cu companii din domeniul economic, IT sau antreprenorial, însă pentru participare sînt impuse taxe care ajung de la 90 de euro pînă la 290, în Iași. „În Irlanda, de exemplu, taxa pentru un internship profesional este de aproape 1000 de euro, iar în Coreea de Sud e de

shipurile sociale sînt către Asia. „IT-ul e un cîmp foarte mare, în Norvegia, de exemplu, sînt căutați foarte mulți programatori, în schimb, alte țări se axează mai mult pe inginerie. În Iași, pe domeniul IT se iau cele mai multe oferte, însă nu pe partea de inginerie, pentru că oamenii, deși avem facultăți de inginerie, nu au experiența necesară să lucreze la nivelul care este cerut”, a afirmat **Ștefan Sârbu**. În unele țări sînt acceptate și persoane care nu au experiență în domeniul pentru care au aplicat, în Germania, în schimb, firmele angajatoare cer din partea tinerilor un nivel avansat de înțelegere și vorbire a limbii și o pregătire de cel puțin șase luni.

Sonia Lenter, studentă în anul al doilea la **Copenhagen Business School** și membră AIESEC Danemarca, a plecat pentru două luni, în 2012, în Vietnam, aplicînd pentru un stagiu de practică de voluntariat. „Scopul internshipului a fost să predau engleza unui grup de 60 de copii din clasele primare și gimnaziale. Am vrut să descopăr Asia și acesta a fost un prilej bun. Am trăit într-o casă plină de gîndaci și șopîrle, înconjurată de țîțari transmitători de boli letale, într-un oraș fără apă potabilă la 40 de grade și am învățat să conduc și o motocicletă, singurul mijloc de transport, însă am descoperit că Vietnam nu e lumea a treia, cum se spune”, a menționat **Sonia Lenter**.

Într-o primă fază de selecție a candidaților, comisiile locale ale asociației aprobă cererile de înscriere, însă companiile care recrutează tinerii sînt cele care au ultimul cuvînt. „Firma face o triere pe bază de CV și apoi urmează un interviu cu candidatul pe Skype. Dar au fost și cazuri în care candidații au fost chemați de către reprezentanții companiilor care recrutează. Unei fete din Iași, spre exemplu, i-a fost plătit drumul pînă în Norvegia pentru interviu, a fost adusă înapoi în țară și chemată din nou acolo”, a adăugat **Ștefan Sârbu**.

Mihai Pleșca, student în anul al III-lea la **Facultatea de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași**, a plecat în 2011 în India, înscriindu-se pentru un internship profesional pe domeniul educației. „Am predat engleză într-o companie care pregătea persoane pentru teste de limbă precum IELTS, Cambridge și avut ocazia să pregătesc timp de aproximativ 10 săptămîni 60 de persoane cu vîrste cuprinse între 18 și 42 de ani. Au fost foarte multe momente frumoase pentru că indienii din Ahmedabad, orașul în care am fost eu, spuneau că «Our guest is our God» și chiar respectau asta. Fiecare zi aducea altceva, fie că vorbim de elefanți, cămilele, vacile și maimutele de pe străzi, de nebulia din trafic sau de mîncărurile indiene”, a specificat **Mihai Pleșca**.

Un click pe harta lumii

Odată cu depunerea aplicațiilor, tinerii sînt înscriși pe o platformă online, care funcționează ca o bază de date. Sînt gestionate afit ofertele din partea companiilor, cît și activitățile fiecărei filiale a organizației, din toate colțurile lumii. Taxele impuse pentru fiecare internship asigură și înscrierea candidaților pe platformă. „În momentul aplicării se plătește o jumătate din taxă, iar după ce sînt siguri că vor pleca acolo plătesc



Comunitatea AIESEC Alumni Iași a fost distinsă în 2011 pentru implicarea în activitățile organizației la nivel mondial

și a doua tranșă. Dacă nu pleacă, prima jumătate nu o primesc înapoi. Fiind o organizație non-guvernamentală, taxele de pe internshipuri ne ajută să acoperim cheltuielile prin care ne susținem activitatea. Este și taxa de acces la platformă, al cărei cost de întreținere este undeva la 600.000 de euro pe an, la nivel internațional”, a menționat **Ștefan Sârbu**. De asemenea, cea mai mare parte din fondurile organizației la nivel local este obținută prin parteneriate cu companii ieșene, precum **BRD**, **Edurom** sau **ABplus**.

Recrutarea membrilor are loc la începutul fiecărei toamne, „înstrirea” lor realizîndu-se prin conferințe locale și naționale, iar la momentul actual, din AIESEC Iași fac parte 77 membri. „Una dintre cele mai interesante conferințe internaționale este National Leadership Development, în Germania. Locuiești pentru zece zile în muntii, n-ai acces la Internet sau telefon, și participi la întâlniri moderate de oameni de la com-

panii care te pregătesc pe partea de dezvoltare personală”, a explicat **Ștefan Sârbu**. După mai multe astfel de activități, noii membri își pot alcătui o echipă și pot iniția diferite proiecte. Anul acesta, spre exemplu, a fost organizată prima ediție a **Tîrgului de Internshipuri Internaționale**, gîndit pentru studenții în ani terminali. „Grow”, pe de altă parte, este un proiect care vizează elevii de liceu, și care a fost lansat în 2010, sub forma unor traininguri în limba engleză. Ca și în cazul selecției candidaților pentru internshipuri, și membrii care propun proiecte sînt nevoiți să primească avizul echipei de conducere, în urma unui interviu și a prezentării unei strategii. De această dată, însă, munca de convingere se dă pe teren propriu.

Cătălina DOBROVICEANU
Iuliana LEONTI



Reprezentanții filialei locale participă an de an la festivalurile studențești, precum FEstudIS

vicepreședinți responsabili cu activitatea departamentelor de comunicare, de implementare a proiectelor organizației, finanțe, schimburi de tineri pentru stagiile de practică, resurse umane și un reprezentant alumni. La nivel național, alături de președinte există un vicepreședinte care coordonează activitatea filialelor locale și alți patru care gestionează schimburile de tineri înscriși în cele două tipuri de internshipuri, divizate în funcție de cei care vin din celelalte țări partenere AIESEC în România și cei care pleacă din țară.

În structura de conducere internațională este desemnată o echipă de apro-

700 de euro. În India, pentru internshipuri neprofesionale nu se plătește nimic. Depinde de la țară la țară și de la oraș la oraș. Chiar și în România sînt diferite”, a specificat **Ștefan Sârbu**, fost președinte AIESEC Iași.

Din 2009, aproape 20% din tinerii români care au urmat stagii de practică au ales să își continue activitatea în străinătate, fie pentru că au obținut contracte de angajare, fie că s-au înscris pentru un alt internship într-o țară diferită. Dacă pentru cele profesionale, majoritatea cererilor sînt pentru state europene, precum **Polonia**, **Cehia** sau **Țările Nordice**, cele mai căutate dintre intern-

O istorie de 60 de ani, 100 de țări și 86.000 de membri



La Youth Leadership Forum sînt încurajate inițiativele

■ **1948** – 89 de studenți din șapte țări europene (**Belgia**, **Danemarca**, **Finlanda**, **Franta**, **Olanda**, **Norvegia** și **Suedia**) s-au întrînit la primul **Congres Internațional AIESEC** în **Stockholm**. Momentul fondării asociației a fost marcat și de realizarea unei constituții;

■ **1958** – rețeaua se extinde și în **Africa** și **America de Sud**;

■ **1963** – are loc primul **Congres Internațional** desfășurat în afara Europei, și anume în SUA. Reprezentantii AIESEC s-au întrînit cu președintele **John F. Kennedy**;

■ **1970** – este ținut un **Congres Internațional** în Asia, la **Tokyo**;

■ **1989** – s-au înregistrat 7029 de stagii de practică internaționale, cel mai mare număr de internshipuri pînă atunci;

■ **2007** – rețeaua AIESEC este răspîdită în peste 100 de țări și regiuni;

■ **2008** – la **Londra** s-au sărbătorit, în mod oficial, 60 de ani de la înființarea asociației;

Cum am urcat în Turnul Babel

Adevărurile în care nu mai credem

N-are nimeni habar spre cine să arate cu degetul și spre cine să ciulească urechile. Societatea noastră citește realitatea pe buzele presei, din anunțuri, de pe afișe, fără nici o certitudine că vreunul din ele zugrăvește un adevăr curat, nelustruit cu vreo patimă ascunsă. Rătăciți printre informații vărsate în mintea lor ca-ntr-o bază de date fără filtru, oamenii nu mai știu să facă distincția între albul și negrul care-i înconjoară.

• ziarul nu-l nemulțumea prin ceea ce titra ci prin ceea ce nu spunea • de frică să nu greșim ceva, ridicăm preșul și aruncăm tot gunoiul acolo • farurile ce ne alimentează cu informații au început să pîlpîie



Care e cea mai bună variantă rea?

Lacrimi pe umărul nimănui

• poate că jurnaliștii vorbesc unii cu alții pe limba tipografiei și-a undelor

M-a oprit un om cu-n ziar în mînă pe stradă și mi-a spus că „e de plîns”. A început să-mi povestească de **Valeriu Gafencu** și „Sfinții închisorilor”, de „Îngerul digital”, despre cum nimeni nu vede realitatea dură care ne roade măruntaiele sau, dacă o vede cineva, nimeni n-o spune. „Nimic în paginile astea, nimic!” Cît de ușor ar fi să-l faci pe omul ăsta dement, să te speli pe mîini și pe conștiință, să-i spui în gînd „conspiraționist bolnav” în timp ce dai din cap aprobator lîngă el.

Pe haina lui curată, pe chipul lui încrețit doar puțin, de gînduri și nu de vremuri, pe strigătul abținut care-i spargea pieptul, pe toate stătea scrisă nesiguranta din pasul fiecăruia dintre noi. Ziarul nu-l nemulțumea prin ceea ce titra ci prin ceea ce nu spunea, prin ceea ce

nu spune niciodată. Nici el, nici eu, nimeni de pe strada aia nu știa și nu știe nici acum ce lucruri nu se spun. Sintem bolnavi toți de-o continuă minciună prin omisiune. Știm adevărurile altora și nici cei care le spun nu prea cred în ele. Te-ntrebi, atunci, pentru cine se face presă în țara asta.

Spre cine vorbesc numele astea din ziare, grimasele „obiective” de pe ecranul televizorului, vocile și respirațiile din microfonul radioului, pentru cine predică? Poate vorbesc unele cu altele pe limba tipografiei și-a undelor, dar cei care le taie în șapte cu ochii și urechile n-au învățat fiecare dialect încă. Oamenii nu știu să descifreze toate neamurile de realități pictate în fuga pe care le servește presa și nici presa n-are timp să încerce să nu le mai cripteze.

Durează mai mult să spui adevăruri cu dare de mînă, să le pui cap la cap, să îți justifici mai întîi ție lucrurile și-apoi să le spui cu voce tare, pe limba lor. Pe limba celor care caută să știe ce se întîmplă cu ei. Poate chiar pe limba celor care nu mai caută de mult lumea în ceea ce spui tu. Poate chiar pentru tine.

Anca TOMA

Pentru noi bat clopotele

• uneori realizăm că urmărim ce nu trebuie

Ne ghidăm pe marea învolburată după farurile din porturi, ce răzbat prin furtună, ceață sau vînt. În ele ne punem nădejdea, doar sîntem căpitani responsabili de toate gîndurile, temerile și sentimentele care ne străbat întreaga ființă și de care avem grijă să nu se scufunde, pentru că sînt cele care ne țin la suprafață în restul timpului.

De la o vreme însă, farurile ce ne alimentează zilnic cu informații cu ajutorul cărora ne ghidăm în viață au început să pîlpîie. Nu de puțin ori fac flamă și atunci e forfotă în jurul lor. Cei ce au putere să le repare nu o fac și se iscă scandal, dar pe ei nu-i deranjează lumina slabă. Nu se gîndesc la noi, cei din larg. Pentru că știu că tot pe ei o să îi urmărim cu aviditate, ca să nu ne scufundăm și mai tare în întuneric. Știu că nu o să ne piardă, chiar de ne-ar servi cea mai proastă lumină.

Uneori ne mai izbește un val puternic în moalele capului și realizăm că urmărim ceea ce nu trebuie. De puține ori ne schimbăm însă preferințele, captivi fiind aceluiași canale de emisie. Știm așadar că ceea ce urmărim e prost în mare măsură, dar abia reacționăm, ca și cum am fi legați de mîini și de picioare. Și așa ne ducem toate zilele.

Vine însă un moment în viață cînd tot ne scufundăm. Și noi și trăirile de care am avut grijă. Iar toate motivele pentru care ne-am legat de mîini și de picioare și nu am reacționat la lumina tot mai proastă nu vor mai fi contat. Ne-am tîrît dezorientați, fără să ne dăm seama poate, în cele mai mizere și mai rău famate porturi. Nu am știut în ce lumină să ne mai încredem.

Ana SIPOȘ



Treceți la poligraf!

• avem tot afîtea televiziuni de știri cîte realități

Întotdeauna m-au interesat detectoarele de minciuni. O combinație de dispozitive medicale folosite să-ți măsoare schimbările petrecute în corp, pentru ca în final să poți spune dacă **Mitică** ți-a furat sau nu sacul de cartofi din căruță. Testul durează între o oră jumătate și trei, timp în care poligraful caută schimbări asupra ritmului cardiac, presiunii sîngelui, a respirației și a activității electro-dermale (transpirația în cazul degetelor). Cică e precis în 98% din cazuri, însă întotdeauna mi-am imaginat că eu sigur aș putea fi aceea excepție de 2%.

Dar dacă acel test s-ar face doar asupra noastră, sigur am putea da aparatul peste cap. Și nu doar pentru că în **România** se minte atît de bine încît ai putea ajunge să crezi că **Pământul** este plat, ci pentru că ne place să ne amăgim singuri. Ne zicem lasă că mîine o să fie mai bine. Sigur vom cîștiga la loto și vom mîncă cozonac în loc

de piine uscată, sau cum la televizor specialiștii tot spun că nu-i bună carnea, iar laptele e infestat cu nu știu ce toxină, tot parcă șorma e mai sigură. Și de ce nu i-am crede? Avem mai multe televiziuni de știri decît au americanii și britanicii la un loc. Deci tot afîtea surse din care putem alege ce adevăr vrem. Chiar sînt curios dacă s-ar face testul la poligraf unor reporteri de la **Antena 3** sau **Realitatea**. Ei chiar cred în petele de cerneală pe care ni le fac zilnic pe carnetele de alegător? Sau au mers atît de departe în a face compromisuri încît au ajuns mai spălați pe creier decît cei care îi privesc? Atunci ar fi chiar trist. Însă gripa pe care au lăsat-o asupra meseriei nu va putea fi vindecată nici cu pastile și nici cu rugăciuni. Va mai trece multă vreme pînă ce poveștile din facultate vor redeveni realitate, cu jurnaliști văzuți ca niște frați mai mari și nu ca o soră vitregă.

Iulian BÎRZOI

Cu creștetul în bocanci

• cîteodată uităm să ștergem geamurile, alteori ni se par oricum curate

Universul s-a supărat pe noi asemenea unui copil alintat, rămas fără jucăria preferată. Însă nu s-a dus singur într-un colț și nici nu a început să plîngă. Dar s-a încruntat într-atît de tare încît a trimis fulgere și scînteii spre noi, iar cei care au fost atinși nu s-au mai regăsit. Copiii care construiau castele de nisip acum s-au îndreptat către dărîmarea clădirilor care ating norii, femeile au devenit un fel de bărbați, cu mai puțină grijă față de orice.

Astfel, în loc de scutece, schimbăm cămăși ude după nopți agitate în care nu dormim, ci motăim un fel de somn din care uităm să ne mai trezim. Și cu ochi încetoșați urcăm în primul tren care duce spre serviciu, calculînd în grabă pașii pe care încă nu i-am ridicat din pămînt. Și totîncep cu „să...”, „o să...”, „vrem să...”.

De frică să nu greșim ceva, ridicăm preșul și aruncăm tot gunoiul a-

colo, sperînd că nu s-a născut nimeni care să aibă curajul să îl caute. Da, nu s-a ivit încă nimeni care să fie dornic de o curătenie generală, asemenea celei pe care o facem primăvara, dorind să respirăm un alt aer. Poate mai curat, poate mai înmiresmat, important e să fie altul. Însă uneori uităm să ștergem geamurile, altădată ni se par oricum curate, chiar dacă cu greu distingem fețele celor care mișună pe străzi.

Poate că am putea încerca să îl împăcăm avînd în primul rînd grijă să ne curățăm cu mai multă atenție propriul geam, să construim din nou castele de nisip, și în loc să ne dorim o schimbare a lumii, mai întîi să ne reamintim cum se schimbă scutecele. Dacă ne dorim o lume mai ordonată, nu trebuie să uzăm aceiași oameni, ci să le dăm cale liberă celor care încă n-au încercat să vorbească.

Mădălina OLARIU

Hoții de vechituri

• încrederea e un dar pe care-l păstrezi pentru tine

Îl ținea ascuns într-o cutie încuiață cu lacăt. Așa l-a primit de la părintii lui cînd era copil și așa l-a păstrat pînă acum. Nu vorbea nimănui despre asta, știa că vor vrea toți să-l vadă, să-l frîngă între degetele lor butucănoase și să-l facă dispărut. Erau invidioși. Poate n-au ținut niciodată la ceea ce atît de sînt sau dacă li s-a ivit în fața ochilor, nici n-au știut să-l recunoască. Au văzut prea multe copii ca să își dea seama care era cea adevărată. Poate nici nu o voiau pe cea reală, ci se mulțumeau cu ce erau amăgiți.

Găsise și o ascunzătoare pentru cutia mică din lemn, pictată cu semne cîndva aurii ca niște hieroglife mărunte. N-ar fi ghicit-o nimeni în podul burdușit cu vechituri, însă tresărea ca un paranoic ori de cîte ori auzea vreo pisică mișunînd, noaptea, crezînd că secretul i-a fost aflat. Nu avea prieteni buni, doar prieteni. Nu le-ar fi spus nicicînd despre moștenirea pe care i-au lăsat-o părinții, a fost învățat că încrederea e un dar pe care îl păstrezi pentru tine, prea scump să îl împărtășești

cu ceilalți, dar prea des găsită la mîna a doua.

În fiecare vară, în orașul său se organizează un tîrg de vechituri. Rareori cumpără cîte ceva, dar îi place, în schimb, să se plimbe printre tarabe și să îi audă pe comercianții cum îi conving pe clienți să cumpere fie o broșă purtată între cele două războaie, fie vreun gramofon din saloanele boierilor. Acolo, la masa unui bătrîn, a zărit-o. Cutia din lemn cu hieroglife aurite, ca cea pe care o ține ascunsă într-un sertar scorojit. Nu știe ce să mai creadă, în care dintre ele stă adevărul?

Cătălina DOBROVICEANU



Cutia cu rețete furate

Lungul drum spre casă

Ne atașăm de ei pentru că asociem prezența lor cu apropierea de cuibul în care am crescut. Ei sînt șoferii care fac ca printr-o magie doar de ei știută, calea spre casă să pară înjumătățită, iar kilometrii să se transforme în metri. Și chiar dacă pentru ei drumul este unul bătătorit, găsesc întotdeauna și pentru noi un zîmbet sau un sfat pe care îl aruncă pe furiș în oglinda retrovizoare.

Cine aduce studenți la pachet



- la cursa de la amiază încearcă să le facă pe plac copiilor și îi lasă ori în fața casei, ori cît mai aproape de ea
- a stat acasă doar două zile, cînd trebuia să vină la volanul microbuzului

Încă o stație pînă acasă

- lîngă el, pe locurile din față, îi ia pe cei mai dragi dintre tineri

Nea Marin învîrte volanul microbuzului la fel de cumpătat precum e și în viață. Nici prea repezit și nici prea lent, mereu cu ochii la ceea ce fac cei din jur. E șapte dimineața și cu ochi înțepoșați de somn îl vîd pe același bărbat masiv, însă cu o figură zîmbăreată, indiferent de oboseala care uneori i se citește în ochii lui mici. El este șoferul care timp de patru ani m-a lăsat la poarta liceului și care acum mă ține minte ca fiind „fata întîrziată care a pierdut o dată microbuzul și a ținut minte pentru toată viața.” Iar eu îmi amintesc de el pentru că m-a certat asemenea unui părinte și s-a întors de la jumătatea drumului și m-a dus acasă.

După patru ani de zile, îl găsesc la fel cum l-am lăsat, muștrînd liceenii să nu trîntească ușile microbuzului și să nu se mai înghiontească asemenea unor copii fără astîmpăr. „Se aude acolo în spate?”, întreabă pe același ton autoritar cu care eram obișnuită pînă acum. Și se uită la mine, care zîmbesc în dreapta lui, amintindu-mi de vremurile în care făcea ca fiecare kilometru să pară mai aproape de casă. „Nu prea mai am răbdare cu ei sau poate că liceenii de acum sînt mai obraznici decît cei din generația voastră”, spune el încercînd să mă convingă, deși pînă la finalul zilei tot frumos va vorbi cu fiecare dintre ei.

La cursa de la amiază nu oprește doar în stații, ci încearcă să le facă pe plac liceenilor și îi lasă ori în fața casei, ori cît mai aproape. „Eu îi înțeleg, sînt și obosiți, și flămînzi după atîtea ore. Tre’ să te gîndești la fiecare în parte, că doar sînt copii”, adaugă el în timp ce semnalizează și oprește la

poarta unuia dintre copii. Ca să se apropie de ei le face pe plac cu aproape orice și le pune muzică, cerînd să îi aducă CD-uri cu ceea ce le place să asculte. „Numai să nu vă mai aud îmbrîncindu-vă și zgîlțînd microbuzul”, le spune rîzînd, trecîndu-și mîna prin părul deja albit.

Își amintește de primii ani în care a hotărît să își deschidă afacerea. „Știi și tu, aveam un singur microbuz cu care făceam și cîte șase curse pe zi, de dimineață, la cinci, pînă seara, la opt. Și nu aveam șoferi sau ajutoare, eu le făceam pe toate”, îmi explică dînd din cap în timp ce încearcă să își amintească detalii. Acum are patru microbuze și șoferi pentru fiecare dintre ele și recunoaște că nu prea reușește să-l mai cunoască pe fiecare copil în parte. Pentru că nu are mereu încredere în șoferii pe care îi angajează își sună uneori și fiul să îl suplinească. „El e mai tînăr, știu că timpul este o problemă și pentru el, însă măcar știu că el are grijă și cum conduce, și de copii”, adaugă **nea Marin** convingător.

Însă chiar dacă îi cunoaște doar din vedere, tot „săru’ mîna și la reverdere” spune, zîmbindu-i cu drag fiecarei domnișoare care coboară. Și tot lîngă el, pe locurile din față, îi ia pe cei mai dragi dintre ei. Asta pentru că îi place să aibă cu cine vorbi tot drumul. „Le fac orice moft, însă mereu am zis că o singură pretenție am. Cînd n-o să mai fiu eu, să își amintească de mine ca fiind omul care îi ia din brațele părinților și îi aduce înapoi de unde i-a luat.”

Mădălina OLARIU

Omul care apropie Chișinăul de Iași

- știe să pună lemne pe focul oricărei discuții, fie că sînt niște glume, istorisiri din viață sau sfaturi aranjate la locul lor

Acul cel scurt al ceasornicului abia a trecut peste ora 6:00 dimineața, iar șoferul, eu și încă alți patru călători de peste **Prut** am ajuns în vama **Leușeni-Albița**. Un vameș trage portiera, iar în salon, odată cu lumina ce ne taie ochii, pătrunde și un „bună dimineață”, zis cu rînjit zeflemitor. Iar după ce ne potrivește fetele somnoroase cu cele strîmbe din pașaport, acesta, la fel de ironic, îi spune șoferului „jumătate de Chișinău ai dus la Iași, au mai rămas acolo oameni?”. Drept răspuns, **Marian**, îi explică fără accentul dulceag tipic basarabenilor, că e un plus pentru soția sa „în caz de mă aventurez cu vreo amantă, află îndată!”.

Despre **Marian** încă din primul an de facultate am aflat că are mai mult de zece ani de cînd bate drumul dintre capitalele **Moldovei** mari. Nu are nici un proces verbal, ceea ce înseamnă că lucrează de cînd, fără să ascundă cutiile cu tutun pe sub buretele scaunelor

sau prin golurile portierelor. „Sper că nu ai mai mult de două pachete de țigări”, mi-a spus el pe un ton poruncitor cînd am urcat pentru prima oară în mașina din care mereu adie ușor a parfum de fructe.

Marian a vrut să se facă chirurg, însă mama sa a fost împotrivă. Femeia, fiind și ea medic, și-a ferit fiul astfel de „stresul continuu”. A avut în gînd să ajungă și la **Academia de Poliție** din **Chișinău**, dar nu l-a lăsat un dosar în care figura și numele lui. „M-am băgat într-o bătaie, de care nici părinții mei nu știau”, îmi zice bărbatul fiind cu ochii țintiți la șosea, însă cum a ajuns să fie șofer nu se grăbește să-mi povestească. Meseria l-a prins spre sfîrșitul anilor ‘90, cînd căra fiecare în spate tot ce putea din **Moldova** în **România** și invers. „La noi era marfă însă nu aveam bani, pe cînd la români era invers, aveau bani destui, însă rafturile din magazine erau

goale”, și **Marian**, alături de alți „comersanți” și-a strîns bănuț cu bănuț pentru ca să își cumpere loc de trai. „Toti își luau mașini, eu am investit în imobil, în ala pe care am putut să mi-l permit atunci”.

Acasă îl așteaptă în fiecare zi soția căreia cu drag îi spune „Lenuta”, chiar dacă au ani buni de căsătorie în spate și un fiu care merge de doi ani la școală. „Nu vă gîndiți la al doilea?”, îl întreabă o femeie care nu e pentru prima dată în mașina lui **Marian**, iar acesta îi răspunde foarte deschis „vrem, dar încă nu-i permite sănătatea Lenuței”. Bărbatul trecut de treizeci de ani arată mult mai tînăr, slăbuit, cu ochii de un căprui închis, aproape negru și mîini îngrijite ce țin cu dibăcie volanul. E prietenos cu oamenii pe care îi primește în mașina sa. Știe să pună lemne pe focul oricărei discuții, fie că sînt niște glume, istorisiri din viață sau sfaturi aranjate la locul lor.

Bărbatul care se trezește în fiecare zi la patru dimineața pentru a porni pe cărarea bătută de roțile mașinii sale își face meseria cu drag și cu o punctualitate deosebită. E ca fratele mai mare pentru studenții și elevii ce au plecat de acasă ca să se scoalească la **Iași**. Îi culege de fiecare dată de pe la porțile lor, iar cînd se întorc acasă, îi dă în primire părinților însetați de dor.

Daniela VORTOLOMEI

Cu gluma la drumul mare

- volanul îl manevrează cu ușurința cu care s-ar juca un copil cu mașinuța sa

Afară ninge lînștit. Nu îți vine să te gîndești însă la versuri de colinde atunci cînd sîntem la sfîrșitul lui martie, iar șoferii microbuzelor care ne duc la casele noastre încă se luptă cu zăpada. Înfofolit în geaca lui groasă de fiș, **Mihai** își face de lucru la compartimentul de bagaje fără să ia în seamă vremea de afară. „Dimineață, cînd am venit, a fost mai urît ca acum”, îmi spune butonînd telefonul abia cumpărat. De la radio aflăm că ninge hotărît în toată țara, dar **Mihai** nu dă semne de neliniște. În alți ani, drumul a fost blocat multe zile la rînd, dar iarna aceasta, chiar dacă a fost una cu multă zăpadă, a stat acasă doar două zile, cînd trebuia să vină la volanul microbuzului.

În oglinda retrovizoare îi vîd părul saten spre blond și încerc să îi ghicesc vîrsta. Nu mă lasă mult pe gînduri, află că are 31 de ani și că lucrează ca șofer de cînd și-a luat permisul și că altceva nu a făcut în viață. A condus și tir și autobuz, dar studenții și pachetele aduce de la poalele **Pietricicăi** la **Iași** de șase ani încoace. Te-ai aștepta să se plictisească de drumul pe care îl face de zece ori pe săptămînă, însă pe fața sa nu citești decît obișnuița, iar volanul îl manevrează cu ușurința cu care s-ar juca un copil cu mașinuța sa. Și dă semne că asta ar face toată viața, de vreme ce fetele i-au plăcut mai mult decît școala, că „altfel făceam facultate și acum stăteam la un birou, frumușel”, adaugă zîmbind, cu privirea

pierdută în zare.

Mă poartă cu discuția pe terenul mașinilor și al motorinei, despre care aflu că nu e deloc ieftină. Nici biletul pentru traseul pe care îl face nu este mai accesibil pentru studenții care trebuie să plătească, dus-întors, 60 de lei, pentru o escapadă în cuibul părintesc. Însă banii tot nu ajung, „cu microbuzul plin abia acoperim cheltuielile. Nu mai adaug uzura mașinii sau Doamne ferește, vreun accident”. În anii în care a condus a fost însă ferit de rele, doar amenzi dacă a luat. Anul trecut, în martie, de **Ziua Poliției**, a vrut să evite șoseaua de centură din **Roman**, care este plină de gropi și a mers prin centru. „Am luat amendă și am plătit-o din buzunarul propriu, că doar nu m-a pus cineva să greșesc, a fost vina mea”. Acum însă, chiar dacă s-a obișnuit cu starea șoselei, tot bombăne morocă-



Afacerea a început cu un singur microbuz

nos la adresa ei, deși știe că se vor aduna tot mai multe gropi de la o zi la alta. Îmi rup mașina în bucăți, dar nu am alternativă”, îmi spune oftînd în timp ce conduce încruntat pe centura pe care o știe ca-n palmă.

Mă întreabă în treacăt dacă am permis de conducere, iar la răspunsul meu negativ mă felicită. „Păi nu vedeți, e o junglă pe șoselele astea”, se grăbește

să adauge cu convingerea pe care doar experiența condusului i-o poate da. El nu are de ales, e șofer dintotdeauna. Iar dacă ar avea ocazia, chiar dacă îi place ce face, ar renunța fără să se gîndească de două ori. „Domnișoară, dacă o să cîștig la loto, promit că mă las de meserie.”

Ana SIPOȘ



„Vin dintr-o familie care a pățit direct în timpul războiului”

Profesorul de istorie contemporană de la Universitatea „Paul Valéry” din Montpellier, Carol Iancu, s-a obișnuit să le vorbească studenților despre întreaga lume dar și despre ce-a însemnat comunitatea evreiască de-a lungul schimbărilor ei. Distincțiile românești, precum cea de „Doctor Honoris Causa” al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca și al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, le poartă în suflet prin Franța, dar și când se întoarce acasă. Aici, Hârlăul, orașul mic din care-a plecat în 1963 spre Israel, înduioșează copilul care i se ascunde în priviri. Carol Iancu a revenit în vatra care i-a dăruit iubirea de limba română, de istorie și de propria cultură religioasă pentru a le oferi evreilor care mai sînt dar și cei care-au fost acolo o strîngere de mîna în scris. Cartea „Evreii din Hârlău. Istoria unei comunități”, lansată săptămîna trecută, pe 29 martie, la Muzeul Viei și Vinului din Hârlău, ajunge luni, 1 aprilie, la Iași și la București miercuri, 3 aprilie. De data aceasta nu ca să dezminț „mituri”, ci pentru aducerea aminte a unei comunități a cărei istorii arde încă mocnit chiar dacă o mare parte din ea s-a risipit.

OPINIA VECHE: Ați trecut prin trei școli românești, la Hârlău, la Alba-Iulia și la Iași. Cum s-au născut alegerile acestea?

CAROL IANCU: Sînt născut la Hârlău, imediat după cel de-Al Doilea Război Mondial, în 1946, deci am urmat cursurile Școlii Primare „Petru Rares”, așa cum se numește acum și-apoi a trebuit să învăț la Alba-Iulia. „A trebuit”, spun, pentru că nu am reușit să trec de examenul de admitere pentru liceu, n-am știut de ce. Și-atunci am plecat la Alba, unde mama avea o soră căsătorită cu un evreu din Transilvania; nu aveau copii și m-au luat la ei, am dat examenul de admitere acolo și-am rămas un an. Am plecat din nou pentru că eram un elev slab, dar eram fiul unui evreu care, cu vreo 11 ani înainte, se înscrisese să plece în Israel. Atunci acest lucru era permis, dar era privit negativ. Tata a întrebat „de ce copilul meu n-a fost primit?” și i s-a spus „pentru că dumneavoastră nu sînteți patriot”. Ce însemna asta? „Păi dumneavoastră acum 10 – 11 ani v-ați înscris ca să plecați și fiul dumneavoastră ocupă locul unui român acum.” Și tata, un om simplu, orfan din Primul Război Mondial, a spus că, dacă așa stau lucrurile, ar trebui să ne lase să

plecăm, nu? Evident, la această întrebare n-a mai primit răspuns. A fost norocul meu că am avut pe cineva la Alba-Iulia, m-am dus fără să spun din ce cauză am ajuns acolo. Am făcut clasa a IX-a acolo și vă spun că a fost pentru mine o deschidere grozavă. Am terminat însă liceul în Hârlău, pînă în clasa a XI-a, ultima pe vremea aceea. Dar în școala de acolo nu se putea susține un examen de **Bacalaureat**, pentru „Diploma de maturitate”, cum se numea atunci. Și-am venit la Iași la Liceul „Costache Negruzzi”. Într-o zi după aceea a venit aprobarea pentru **Israel** și-am aflat că într-o săptămîină trebuia să plecăm. Trebuia cedată casa părintească regimului comunist, văruiată, aranjată, la cheie, cum se spune. Și am plecat, ca foarte mulți evrei, de-atunci, mi-am continuat studiile la **Universitatea Ebraică din Ierusalim**, pe care le-am terminat bine, deși nu cunoșteam ebraica atunci cînd am plecat. Poate doar cîteva noțiuni. Sincer, obținerea diplomei de master cu „magna cum laude” a fost, pentru părinții mei, de exemplu, un lucru mare. Mama făcuse patru clase, și ea orfană de război. Bunicul din partea ei, **Herșcu Moscovici**, este un erou de la **Mărășești**.

O.V.: Ați simțit, fiind și-atît de tînăr,

Dacă astăzi România nu- puțin o „matrie” care n

● interviu cu prof. univ. dr. Carol Iancu, istor

că fiecare loc în care-ați învățat a avut o altă putere asupra dumneavoastră?

C.I.: E o întrebare importantă. Aș putea spune, în primul rînd, gîndindu-mă retrospectiv, că bazele pe care le-am primit la **Hârlău** mi-au permis să ajung profesor universitar în **Franța**, să scriu tot ce-am scris. Datorz totul orașului acela. Acolo am obținut două comori. Prima e cea evreiască, dată de părinți, care vorbeau acasă în limba idiș și de la care am asimilat religia și cultura evreiască, deși nu la nivelul cel mai înalt. În iudaism, ca în catolicism, există o confirmare la vîrsta de 13 ani, vîrstă la care un băiat evreu trebuie să știe să citească în ebraică un paragraf din „Torah”, care este „Pentateuhul”, o parte din „Biblia” creștină. Avem un învățător, îl numeam moș **Aaron**, care ne învăța. Iar în liceu am avut dascăli foarte bine pregătiți, cu personalități atît de diferite din care aveam ce culege. Păstrez aproape o venerație doamnei **Hilda Dumitrescu**, o femeie de origine germană din **Bucovina** care ne învăța pe noi, copii de evrei români, lipoveni, țigani și germani (erau cîteva familii de nemți la **Hârlău**, cu domiciliu forțat după război), limba română. Mi-au plăcut trei materii, româna, franceza și istoria și de ele s-a legat toată viața mea. La istorie aveam o profesoară care ne obliga să învățăm datele de pe rost. Pe domnișoara care ne predă franceză o iubeau copiii, prin ea ni s-a deschis o fereastră spre cultura occidentală. Asta era cea de-a doua comoară, cultura română și franceză deprinsă în școală. L-am avut și pe profesorul de română și latină **Vasile Tătaru**, iar el iubea foarte mult teatrul și a organizat tot felul de piese în care și eu am jucat cînd eram copil. El era la originea unei neobișnuite mișcări culturale pentru perioada respectivă, cînd aveam un singur cinematograf în **Hârlău**, „**Lumina**”.

La **Alba-Iulia** am văzut copii care vorbeau maghiara, germana, sîrba; era o altă disciplină, o altă mentalitate. Ca nivel social și economic, **Transilvania** era mai sus decît țirgușoarele din **Moldova**, deci am avut ocazia să cresc frumos. M-a marcat școala de acolo așa cum a făcut-o și orașul **Iași**. Tata avea un frate aici și, cum mie îmi plăcea mult teatrul, veneam la spectacolele de la **Teatrul Național** și de la **Teatrul Evreiesc de Stat**, care mai funcționa încă. Cînd am plecat în **Israel**, deja era cu totul altceva. A trebuit să asimilez foarte repede ebraica, am stat într-un **kibbutz**, o comunitate colectivistă în care învățai limba jumătate de zi și munceai în cealaltă.

Copilăria noastră, a celor născuți imediat după război, a fost atinsă de o traumă

O.V.: Iubeați, totuși, foarte mult româna. Se putea vorbi de o dragoste mai mare decît pentru ebraică?

C.I.: Aș spune că am două limbi materne. Mama îmi vorbea în idiș și tot îmi spunea că asta e limba mea, a noastră, dar tata o ruga întotdeauna pe mama să vorbească în română, pentru că el suferise din cauza acelui accent ușor de idiș în anii celui de-Al Doilea Război Mondial. Eu am învățat limba română așa cum trebuie și nu mi-am schimbat nici numele. Copiii și soția, care nu s-au născut în **România**, vorbesc limba română. Dragostea asta eu

am primit-o la **Hârlău** și am păstrat-o prin citire. Chiar în **Israel** existau multe biblioteci cu cărți în limba română care mi se lipeau de degete. Îmi plăceau enorm, nu m-am deconectat de realitățile literare ale țării în care m-am născut. Bazele, alfabetul și puține rudimente de ebraică le-am prins cu moș **Aaron**, tîmplar de meserie dar bun învățător. Imediat după război, școala evreiască de la **Hârlău** s-a închis, dar atunci era tolerat să înveți în continuare ebraică. Am prins repede limba, acum public în ebraică și vorbesc, cînd am ocazia, în idiș.

O.V.: Spuneți la un moment dat, într-un interviu, că ați copilărit cu poveștile celor care au supraviețuit războiului. Cum răzbatteau ele în conștiința unui copil care nu trecuse, propriu-zis, prin ele?

C.I.: Nu, dar am trecut prin trauma lor. Vin dintr-o familie care a pățit direct în timpul războiului. În timpul primului, bunicii au murit pentru **România**, deși ei s-au dus la luptă ca „străini nesupuși unei protecții”, asta era formula **Constitutiei** în 1879. Majoritatea evreilor din **Hârlău** nu au fost evacuați, din fericire, e singura localitate în care s-a întîmplat așa. Dar o parte dintre ei au fost trimiși în **Transnistria**. Eu nu am suferit personal, dar războiul a rămas întotdeauna în conștiința supraviețuitorilor, iar plecarea masivă a evreilor din **Hârlău** și întreaga **România** care a urmat s-a datorat consecințelor războiului, regimul comunist lichidînd proprietatea privată și micile meșteșuguri în condițiile în care majoritatea evreilor erau meșteșugari sau comercianți și nu mai aveau ce face. Și-a mai fost acest pol excepțional de atracție, renașterea **Israelului**. Într-adevăr, copilăria mea a fost marcată de povestirile mamei, care lucra la **Bucecea** și a trebuit în cîteva ore să părăsească orașul înaintea atacului **Uniunii Sovietice**. **România** de-atunci intrase în război de partea **Germaniei naziste** pentru a recupera **Basarabia** și **Bucovina**, deci efectiv am trăit în povestea plecării lor. Copilăria noastră, a celor născuți imediat după război, a fost atinsă de o traumă care s-a menținut printr-o anumită atmosferă, dacă nu prin povești.

O.V.: Exista, încă, o neliniste?

C.I.: Comunismul a adus acea nesigurantă. La un moment dat au existat persecuții, puteai să fii arestat în orice clipă. Înainte de război evreii erau acuzați de-a fi comuniști, în timpul războiului de-a fi evrei și după război de-a fi sioniști. S-a stîrnit acea luptă grozavă contra sionismului, deci nu erau așezate apele.

O.V.: Cînd ați plecat, la 17 ani, în Israel, ați simțit că era prea tîrziu, poate chiar prea devreme pentru acest pas?

C.I.: Pentru această dezrădăcinare, chiar. Ca atîtea alte persoane care au plecat din **România** natală, eu am rămas întotdeauna atașat și spun mereu că dacă astăzi **România** nu-mi este patrie, îmi este cel puțin o „matrie” care niciodată nu m-a părăsit. Ea rămîne țara copilăriei, a tot ce-a fost pînă la 17 ani, dar cînd ești tînăr trebuie să te zbați să supraviețuiești. Așa că m-am adaptat, m-am „ajustat” la societatea nouă, cea israeliană și-apoi cea franceză, fără să uit de unde veneam.

O.V.: Ce-ați luat atunci de-acasă, din Hârlău?

C.I.: Cîteva nimicuri. Material vorbind, cîteva nimicuri! Cred că erau 15

– 20 de kilograme de măruntișuri. La momentul acela ni s-a interzis să luăm și anumite fotografii, în afară de „Diploma de maturitate”, care era permisă. Ulterior lucrurile s-au mai liberalizat puțin, dar noi n-am putut lua, sufletește, decît amintiri. Am ajuns în **Israel** cu familia fără nimic. Trebuia să începem totul de la zero, cu părinți în vîrstă. Totuși, ei au mai putut lucra, s-au integrat, s-au adaptat și asta e o istorie a unei identități care s-a afirmat în **Tara Israelului**, deși cei plecați din **România** au rămas foarte strîns legați de pămîntul românesc. Atît de tare încît nu doar că s-au întors și se întorc aici, dar chiar și-a doua generație născută acolo, în **Israel**, încă vorbește limba română.

O.V.: Faptul că nu ați avut dreptul decît la acele cîteva „kilograme de nimicuri” era maniera statului de a condamna alegerea plecării?

C.I.: Aveți dreptate, era o chestiune de umilire, nu doar de îngrădire. Acești evrei care plecau trebuiau să fie, astfel, stigmatizați. Să li se spună „oricum n-avem nevoie de voi, deci nu meritați să luați ceva din **România**”. Imaginați-vă cum ar fi să-i întrebăm asta pe politicienii de-atunci, cei care-au impus această limită.

Singurul loc în care casa mea a rămas în „istorie” este o copertă de carte

O.V.: Acolo unde-ați ajuns, în kibbutzul din Israel, spuneți cîndva că ați cunoscut „viața reală”.

C.I.: Da, era prima dată cînd lucram, cînd simțeam munca fizică pe propriile



palme. Aici eram elev, eram un copil al familiei. Acolo mi-am asumat totul și m-am asumat pe mine însumi. Mă duceam la tot felul de munci agricole, la plantat bananieri, la culesul portocalelor, la îngrijirea animalelor. Era o necesitate, pentru că nu aveau bani, trebuia să-mi plătesc școala, era ocazia care mi se oferea să muncesc pentru mine. Am primit, ulterior, o bursa de la universitatea din **Ierusalim**, dar aceasta acoperea cu greu taxele. Am lucrat ca paznic noaptea sau la bibliotecă, într-o legătorie de cărți, lucruri care mi-au permis, pînă la urmă, să studiez. Cel mai mult mi-a plăcut la legătoria de cărți, pentru că eram aproape de ele. Dar și cînd eram paznic, noaptea, îmi permiteam să citesc, „mîncam cărțile” cu acea dragoste

Îmi este patrie, îmi este cel niciodată nu m-a părăsit

ic și specialist în istoria evreilor din România

inculcată de profesorii din **Hârlău**.
O.V.: Cum era Israelul de-atunci?

C.I.: Israelul făcea ceva ciudat în su-fletul celor care emigrau acolo. Era o so-cietate cosmopolită în care, atunci cînd ajungeai, ca evreu, acolo, deveneai ro-mân. Era un loc deschis, cultural și uman, în care nu se mai vorbea în șoaptă. Din păcate majoritatea țărilor arabe nu admit dreptul **Israelului** de-a exista și asta e o altă problemă. Această țară a devenit evreul națiunilor. A fost stigmatizat și există și acum o încercare de a deligitima dreptul evreilor de a avea o țară. Atunci, însă, era un loc al reconcilierii, în care totuși nu-ți puteai pierde rădăcinile. Acolo nu te întrebai ce ți se dă, ci mai degrabă ce poți face tu.

O.V. : Cînd v-ați întors în România după revoluție, aveți anumite așteptări de la pămîntul care vă fusese casă?

C.I.: În primul rînd am fost frapat cînd am văzut, din **Franta**, la televizor, imaginile revoltei care-au schimbat regi-mul. Cînd am putut veni prima dată, prin 1991, m-a surprins suflul libertății de-aici. N-am avut ocazia să ajung chiar la **Hârlău** atunci, dar am fost la **București**, unde, între timp, începuseră să fie traduse cărțile mele. Apoi am fost invitat „acasă”, cum s-ar spune și am fost numit cetățean de onoare al orașului **Hârlău**. Deci, să ne uităm în urmă. Cum am plecat într-o săptămînă, strîngînd totul în fugă și cum m-am întors. Am vrut, sigur, să-mi regăsesc locul natal, însă **Hârlăul** trecuse și el prin sistematizarea urbanistică, iar casa noastră a dispărut, s-au făcut blocuri. Dar au rămas două cimitire și-o superbă sina-gogă ca amintire, ca patrimoniu real al fostei comunități a evreilor din **Hârlău**. Acum mai sînt puțini, cinci – zece oameni. Singurul loc în care casa mea a rămas în „istoria” este coperta acestei cărți (n.r.: „Evreii din Hârlău. Istoria unei comu-nități”), pe care stă pictura profesorului **Bogdan Bîrzu**, care-a ilustrat un crîmpei din oraș așa cum era înainte de sistematizare. El era singurul care avea curajul să picteze casele evreilor într-o perioadă în

Israelul făcea ceva ciudat în sufletul celor care emigrau acolo. Era o societate cosmopolită în care, atunci cînd ajungeai, ca evreu, acolo, deveneai român. Era un loc deschis, cultural și uman, în care nu se mai vorbea în șoaptă.

care secera și ciocanul stăteau pe toate pînzele.

O.V: V-a dezamăgit cu ceva România la întoarcere?

C.I.: N-aș putea să spun în mod abso-lut dacă da sau nu. Perioada de tranziție a durat și durează cam mult timp deci, din punctul acesta de vedere, aș putea spune că există o oarecare decepție, dar am fost marcat de noua generație care s-a ridicat, care s-a pus la lucru atît aici cît și în **Oc-cident**. Cît despre **Hârlău**, pentru mine nu mai este cel de altădată. Oamenii s-au schimbat, orașul e altul. În afară de cimi-tire și sinagogă, dar și de cîțiva oameni pe care i-am recunoscut și acum, totul e alt-fel. Am fost mișcat de faptul că, la lansarea acestui volum, majoritatea nu mă

cunoșteau dar au venit și-au luat cartea. Asta îmi spune că există încă o legătură nu doar între evrei ci și între ei și creștini, care a rămas timp de aproape trei secole.

Au supraviețuit un timp mi-turi pornite dintr-un învățămînt religios al disprețului

O.V.: Nu se sting tradițiile evreiești acolo?

C.I.: Practic nu mai există nimic, o singură dată pe an, cu ocazia sărbătorilor de an nou evreiesc, în toamnă, vine un domn originar din **Hârlău** care locuiește la **București** și se deschide sinagoga, însă nu mai există rugăciunea din fiecare zi, ci doar pentru anul nou și **Yom Kippur**. Viață religioasă evreiască nu mai există, e de spus. Înainte de război erau șase sina-gogi acolo, trăiau personalități importante, cum era jurnalistul **Horia Carp** sau dra-maturgul **Mihail Davidoglu**. Eu aveam o datorie a istoriei și a memoriei să scriu această carte. Poate este și ceva irațional în toate astea, poate și-o nostalgie pe fon-dul copilăriei, dar eu am primit aici niște lecții unice. E interesant să spui că cea care te-a învățat atît de frumoasa limbă română era o nemtoaică din **Bucovina**. Era și-o armonie, îmi amintesc, între co-piii de evrei și cei creștini. Mergeam la toate sărbătorile lor și ei la ale noastre. Lu-cruri care s-au stins odată cu emigrarea în **Israel**.

O.V.: Vi s-a povestit cum arăta anti-semitismul cînd erați copil. Ați fost vreodată lovit direct de vreo prejude-cată de-acest fel?

C.I.: Prejudecăți au fost întotdeauna, mai puternice, mai în joacă. Eu n-am simțit antisemitismul decît prin cazul ace-la de persecuție, l-aș numi, cînd n-am putut merge la liceul din **Hârlău**. Atunci mi-a fost adresat mie personal. Era un an-tisemitism mascat, dar viu. Însă prietenii mei cei mai buni, înainte să plecăm, erau

evreilor din **România**, are pe copertă un săculeț brodat de mama în care se punea *matzah*. Pentru că atunci m-am dus la mama și-am întrebat-o, în idiș, pentru că numai așa vorbeam cu ea, „ce înseamnă asta?”. Și ea mi-a spus ce ei cred că pen-tru **Paste** evreii aveau nevoie de sînge. Vă dați seama ce chestiune medievală, ce mit care a supraviețuit! Imediat în anul de după cel de-**Al Doilea război Mondial** subzista această prejudecată pornită dintr-un învățămînt religios al disprețului. De asta am scris acea carte despre „Miturile fondatoare ale antisemitismului”. În reli-gia catolică, după cel de-**Al Doilea Război Mondial** încă exista un fel de ju-rămînt, de rugăciune specială care se pu-neam „Pro perfidis iudeis” care s-ar traduce drept „Pentru evreii necreduli” sau „increduli”, dar în franceză și în alte limbi nu s-a tradus așa, ci „Pentru evreii perfizi”. Cînd îi spui unui copil catolic că se roagă pentru evreii perfizi, ce poate el să creadă? E o frază simplă care perpetu-ează un anti-iudaism religios. Iar acesta trebuia transformat într-o educație a stimei.

O.V.: Ați menționat cartea „Miturile fondatoare ale antisemitismului”, un volum care luptă, cumva, cu toate aceste prejudecăți. Ați văzut-o ca pe un răspuns la un anumit atac?

C.I.: Da! În primul rînd am văzut-o ca pe un răspuns al unui negaționist francez care a scris „Miturile fondatoare ale politicii israeliene”, **Roger Garaudy**. Mi-a permis să revăd toată istoria celei mai vechi uri. Dar n-am vrut să fac o isto-rie nouă, ci să arăt cum se reciclează ace-se mituri. Evreii sînt acuzați că vor să cucerească lumea. În **Evul Mediu** erau acuzați că otrăveau fîntînine. Chestiunea singelui ritualic la fel, o absurditate. Un alt mit ar fi că evreii ar inocula sindromul **HIV**. Din păcate se dau multe explicații, dar există și o parte irațională în toată povestea asta. Acum există un antisemi-tism fără evrei. Este cazul **Poloniei**. Cum ne putem explica faptul că, într-o țară în care nu mai sînt evrei, s-au menținut ace-leași idei, aceleași imagini, aceeași reali-tate a evreului crescută din dispreț? Ar trebui încurajată prezentarea într-o lumină spălată de prejudecăți a acestei culturi.

Regret că aici s-a încetățenit cuvîntul „Holocaust”

O.V.: Medicul rus, Leo Pinsker, spunea că „iudeofobia este o psihoză”. Românii mai suferă de această boală?

C.I.: Leo Pinsker a dat un răspuns de medic, într-adevăr, într-o grozavă formulă. Iudeofobia este o boală ereditară, conta-gioasă și incurabilă, asta spunea el. Cre-dea că evreii nu trebuie să mai aștepte emanciparea, ci să și-o construiască sin-guri, prin regăsirea statului lor propriu. Fără îndoială sînt români care au rămas cu idei preconcepute, deci **România** ca atare nu este antisemită dar sînt încă antisemiți în **România**. Necunoașterea dă naștere la prejudecăți. Cei care au aceste idei nu-i cunosc pe evrei. „Rasismul”, să-l numim așa, este frica de celălalt, momentul în care arunci pe el propriile angoase. În an-umite medii cred că încă există un anti-iu-daism de esență religioasă. Poate nu al tinerilor. Eu acum sînt spectator, nu pot decît să constat. Și eu văd că studenții se interesează de istoria poporului evreu, ob-serv că există masterate pentru dobîndirea



„Omagiul meu pentru evreii de aici, din România, ține de o afecțiune aparte”

acestor cunoștințe. Nu există universitate europeană mare care să nu aibă o catedră de studii iudaice și ebraice. Doar că s-a început foarte tîrziu, primele catedre au apărut în **Statele Unite ale Americii** abia după **Primul Război Mondial**. Cursurile pe care le țin în **România** îmi spun că există un interes pentru cultura evreiască mai mult ca niciodată. M-aș bucura ca în **România** majoritatea profesorilor de isto-rie să poată ține și un curs de istorie a evreilor din **România**. Aici lucrurile sînt mai recente, aici această istorie a fost pînă nu demult un tabu, cine să se ocupe de asta? Noi eram tolerați, dar nu exista o școală deschisă, abia după 1989 au început încet lucrurile să miște, să se constate ce s-a întîmplat, ce-a însemnat **Shoahul** (n.r.: **Holocaustul**).

O.V.: Preferați să folosiți acest ter-men, deși e considerat un barbarism, lingvistic vorbind.

C.I.: Chiar dacă este un barbarism, îl prefer pentru că fenomenul nimicirii sis-tematice a poporului evreu în **Europa** este unul unic. După concepția naștilor, trebuiau eliminați toți cei care s-au născut într-un pat și nu în altul. Au fost și alte masacre în istoria războaielor, dar **Shoahul** este unic, spune că trebuie să mori pentru că te-ai născut. Și e singurul cuvînt adaptat într-adevăr să spună asta. „Holocaust” are sens de ardere de tot a unei victime. Iar dacă spunem genocid trebuie să adăugăm și o lămurire. Genoci-dul cui? Al armenilor, al indienilor, al po-poarelor africane și așa mai departe. Dar cînd ai spus **Shoah**, care înseamnă „cata-clism” în ebraică, ai spus povestea evrei-lor. În limba franceză se utilizează numai acesta. Regret că aici nu s-a încetățenit acest cuvînt.

O.V.: Ați scris despre un „Shoah neterminat în România”.

C.I.: Pentru că așa și este! Datorită ra-binului **Alexandru Șafran**, căruia îi este dedicată acea carte, el nu s-a încheiat. Aproape jumătate din populația evreiască românească a supraviețuit pentru că au ex-istat oameni care să lupte pentru asta. Un rol important în nedeportarea evreilor în lagărele din **Polonia** l-au jucat șef-rabinul **Alexandru Șafran** și **Wilhelm Filderman**, președintele **Federației Comu-nităților Evreiești din România**. Cealaltă jumătate a fost nimicită, dar diferența între **Shoahul** românesc și cel din **Ungaria**, de exemplu, este următoarea: În **Ungaria** evreii au rămas în viață pînă la sfîrșitul războiului și după acesta, la nici șase

săptămîni, peste 135.000 de evrei, printre care toți cei din **Transilvania de Nord**, au sfîrșit la **Auschwitz**. În **România** masacrele au început mai devreme și s-au încheiat mai devreme.

O.V.: A existat și un Shoah sufletesc, totuși, pentru cealaltă jumătate, a supraviețuitorilor.

C.I.: Faptul că n-au fost persecutați sau executați nu înseamnă că n-au suferit. Chiar părintele meu a fost trimis peste trei ani într-o carieră de piatră în **Basarabia** și-apoi în **Dobrogea**. S-a impus **Steaua Galbenă** (n.r.: **Steaua lui David**) care nu s-a aplicat la **București**, dar în **Moldova de Nord** a existat. Evreii au fost exfoliați de bunuri, înfometati. Deci trauma a funcționat ca un **Shoah** de altă natură, pe care ei l-au depășit, totuși. Au luptat, au reconstruit. Și prima condiție era de a supraviețui „coûte que coûte” (n.r.: „cu orice cost”).

O.V.: Ceea ce faceți acum, ca isto-ric și profesor, se manifestă ca o datorie personală?

C.I.: Tot ce-am scris despre evreii din **România** era o necesitate științifică. În **Franta** eram unul din puținii evrei care se ocupau cu asta, pentru că era considerată o chestiune minoră. Pentru mine a fost și-o formă de recunoștință. Am avut ocazia și toate metodele să învăț în străinătate, în **Israel** și în **Franta**, fără să am, însă, drep-tul la arhivele românești multă vreme. Le-am folosit pe cele de-acolo și nu sînt puține, e de știut. Istoria evreilor nu e un lung șir de plîngerii, asta e foarte impor-tant. Există o particularitate, într-adevăr, dramatică, însă nu e toată povestea lor pe aceste pămînturi. Omagiul meu pentru evreii de aici, din **România**, ține de o afecțiune aparte. Sper, în primul rînd, să pot face ceva pentru restaurarea sinagogii din **Hârlău**. S-a semnat decizia că se pot începe lucrările la acest frumos lăcaș de cult. Bineînțeles, de vreme ce comuni-tatea s-a risipit, sinagoga va intra într-un circuit patrimonial religios, va fi muzeu. Eu de fiecare dată cînd mă întorc, mă duc să mă rog acolo unde se odihnește familia mea, la **Hârlău**. E un gest ritualic, al meu, pentru că sînt și eu un evreu hârlăuan, chiar dacă nu mai trăiesc aici, unde **Sadoveanu** spunea că „nu s-a întîmplat nimic”, dar unde totuși lucruri minunate s-au întîmplat.

Anca TOMA

Patru povești la cinci lei

Oamenii care nu-și vînd meseria în supermarket

În piețe timpul se măsoară altfel, iar oamenii-s mai vii și mai colorați, de parcă suflul le răsare prin piele și li se așază pe chip. Sînt cînd calzi și blînzi, cînd puși pe șotii sau rai precum smola cu care își mai astupă găurile din acoperișurile tarabelor. Într-o lume plină de supermarketuri ei sînt însă mai aproape de oameni, le ascultă doleanțele și încearcă să le aducă cîte un zîmbet cu o poantă sau o vorbă bună. Puțini însă sînt atenți la poveștile lor și puțini vor să le afle oful.

Cumpărături măsluite

În piața din **Alexandru** cade o ploaie mărunță iar vîntul sfichiuește crunt obraji și înțeapă trupurile cu mii de ace reci. Bălți murdare pătează trotuarul și stau în calea trecătorilor la fiecare pas, făcîndu-i pe cei care se perindă prin fața tarabelor să se simtă ca într-o cursă cu obstacole. „Piața-i ca o autostradă. Are anumite ore cînd e plină, cînd ies oamenii de la muncă. Sau e goală, ca acum, că oamenii-s la serviciu”, îmi explică **Bursuc**, bărbatul de la prima tarabă, transformîndu-se dintr-o dată privirea pînă atunci veselă, în una caraghios de serioasă. E micut, cu burtă, aproape rotund și are tras un fes negru pînă peste ochi. Vinde în piață de

• Liviu are acasă aproape 900 de oi și zilnic este în piață cu caș, brînză sau zer • tanti Maria are 81 de ani, dar vine cel puțin o dată pe săptămînă în piețele din Iași

aduce patroana, o grasă pentru care lucrez”, zice acesta fără chef, dar acum mai are doar cartofi, morcovi, varză și ardei gras.

„Hai, mătușă, ce să-ți dau?”, o îmbrățișează bărbatul pe femeia care se oprește în dreptul tarabei sale. Aceasta îi cere un kilogram de ardei gras la zece lei și cinci kilograme de cartofi la un leu și cincizeci. **Bursuc** așază rapid un lighean din tablă pe cîntarul electric, care pînă atunci arăta zero. Acesta își schimbă imediat cifrele la 250 de grame și abia apoi bărbatul începe să stivuiască cu grijă în recipientul de metal și cumpărăturile bătrînei. A cîntărit în trei ture și de aceea sacosa acesteia a devenit cu 750 de grame mai ușoară, chiar dacă femeia a urmărit cu grijă mișcările bărbatului. Nu a observat cum acesta la fiecare lighean umplut băga în buzunar banii pentru greutatea recipientului în care cîntărea. Mă vede că i-am înțeles mișcarea și brusc uită de mine. Își găsește treabă, se învîrte de cîteva ori în căutarea vreunui lucru de făcut apoi roagă pe cineva să aibă grijă de marfă și se face nevăzut.

Copilărie printre negustori

La cîteva tarabe mai departe, **Elena** vinde portocale. În fața ei stau stivuite pe mai bine de zece rînduri fructele parcă toate de aceeași mărime. E micuță, dar cocotată cu picioarele pe scaunelul din spatele mesei îi privește pe toți de sus. „Cele mai dulci portocale de aici luați”, sare de pe turnul în care era urcată tînăra machiată strident cu albastru și îmbrăcată doar cu o geacă scurtă și subțire de fiecare dată cînd vreo persoană se oprește să-i cerceteze marfa. Are 30 de ani și vinde în piață de la 12. „Ce să facem? Să furăm? Ne descurcăm cum putem. Cumpărăm mai ieftin de aici, dăm mai scump în altă parte și tot așa”, spune răsădit femeia, uitîndu-se parcă cu ură către colțul scaunului pe care îl lovește tot mai tare cu

gatorii și mă treceau profesorii din mîlă”, iar timpul și-l petrecea făcînd negot.

Îi plăcea să știe că are mereu bani, că după o zi de stat în piață își putea cumpăra ce-și dorește și că nu depinde de ceilalți. Părinții, plecați de dimineață și pînă în noapte, uitau de multe ori de copii, iar bani le dădeau „ce li se scurgea printre degete”. Așa a ajuns, după ce a învățat secretele meseriei vînzînd la taraba alor ei, să roage pe cei care cumpărau *en gros* din alte piețe să-i aducă și ei cîte o lădiță cu fructe sau legume. „După aia mă lipeam eu de cineva cu un cîntar și dădeam marfă mai scump. Ce-mi ieșea strîngeam, ca să iau și mai multă marfă.”

Se oprește apoi din povestit și începe să zîmbească. Deschide telefonul și-mi arată o poză cu fetița ei în uniformă școlară. **Erica**, copilul din fotografie, nu-i mai mare decît era **Elena** atunci cînd a început să pună greutatea pe talere și să răstoarne marfa în desaga clienților însă „ea nu are ce călca în piață. Să facă carte și să plece de aici. Să facă altceva”, spune femeia cu aceeași ură de mai devreme.

Pe sotul ei l-a înțîlnit tot în piață. El era însă la taraba cu mici. „Acuma nu mai este aici, că nu mai au voie, dar înainte coadă era la grătar. Mie îmi plăcea de el că mereu se spăla pe mîini, era curat și mirosea a mîncare”, rîde aceasta rușinată. Bărbatul femeii aduce acum mașini din **Germania** pe care le vinde în țară. „Pleacă numai la comenzi. Clientul îi zice ce vrea, cît dă pe mașină și el oprește trei sute de euro, banii lui.” Reușește uneori să aducă și cinci sau șase mașini într-o lună și din cauza asta a lăsat taraba pentru volan.

Fluxul de pași se înteteste tot mai mult, semn că oamenii au început să iasă de la serviciu, iar vîntul suflă parcă mai amar. Vînzătorii de la tarabe abia dacă-mi aruncă priviri cînd află că nu vreau să le cumpăr marfa și-și afundă și mai tare fața în fularele legate strîns la gură. Vremea se răcește parcă mai tare și o dată cu ea dispăre și veselia de pe chipurile pietarilor din **Alexandru**.

Precupeța certată cu ispita

Dacă în **Alexandru** forfota abia reîncepe, la **Hala Centrală** comerțianții deja își strîng în cutii marfa. Tanti **Ileana**, femeie trupeșă, roșie în obraji, îmbrăodită cu un batic înflorat și cu o vestă din lînă peste geaca vișinie, butonează lent telefonul de care stă agățată o cruciuliță roșie. Nu se îndură încă să plece acasă. „Unde s-o mai văzut să pleci din piață cu marfa nevîndută sau cît mai este soare pe cer?”. De cînd a început postul vinde la tarabă „doar verdețuri. Dacă numai asta are voie omu’ să mănînce eu de ce să-i dau altceva?”, încearcă să mă convingă precupeța. În restul anului vinde însă alături de bărbatul ei carne în **CUG**, „unde avem niște frigorigere. El pune pe porții carnea și eu o vînd”, îmi povestește aceasta vesel despre afacerea de familie.

Nu a mai mîncat carne și nici nu a mai vîndut de cînd i-a promis lui **Dumnezeu** că o să țină toate posturile dacă îi scapă copilul de spital. „Era țintuit



În zona cu lactate este parcă cea mai multă veselie

sărăcuțul la pat, cu febră, era galben ca o luminare topită, iar doctorii nu-i găseau de leac. Atunci am scris un acatist și am jurat că nu mai pun gura pe carne în post dacă-l scapă”, povestește femeia simțind parcă fiecare fior al amintirii, și apăsînd cu luare aminte toate cuvintele. Băiatul și-a revenit în doar cîteva zile de la legămîntul care a făcut-o pe vînzătoare să pună rugăciunea și **Biserica** pe primul plan. „La Carte spune că-i vai de cel prin care vine ispita, că mai bini este lui să-și lege de gît o piatră de moară și să se arunce în mare. Mă tem să-mi iau acum cuvîntul înapoi de la Dumnezeu”, spune smerit precupeța. Cînd picăturile de ploaie se întetesc tot mai tare și nici acoperiș și

În zona cu lactate este parcă cea mai multă veselie. **Liviu**, un băiat înalt, blond și cu ochii albaștri vine din **Boțoșani**. Are acasă aproape 900 de oi și zilnic este în piață cu caș, brînză sau zer. „Mătușă, dacă te pup îmi dai și mie un măr?” întreabă băiatul făcîndu-mi ștergar din ochi. „Dacă-mi iei fata de soată îți dau și mai multe”, intră bătrîna de la taraba de vizavi în jocul băiatului. „Unde că ista nu-i bărbat de casă ci-i place să meargă din casă în casă ca popa”, intră în vorbă altă femeie, iar glumele se țin lant.

Liviu ascultă bancurile celorlalți, dar are grijă mereu la marfa sa pe care o aranjează atent, o taie în părți perfect egale iar apoi întinde cutele de la halatul alb. Are 28 de ani și zece angajați care mulg oile, le pasc și au grijă să nu le lipsească nimic. A prins dragostea de necuvîntătoare de la tatăl său, geambas de animale, dar „nu mi-a plăcut niciodată să merg să negociez cu omul, să iau de aici mai ieftin și să vînd mai scump în altă parte.” De aceea a ales să-și facă o stî-nă și vesel și mîndru spune tuturor că el e cioban, doar că nu a învățat încă să cînte din fluiet.

Lîngă el, pe alt rînd de mese, tanti **Maria** a venit în piață să vîndă smîntînă. Abia se vede din spatele tarabei și ca să-și facă clienții atenți că masa nu-i părăsită se mai ridică cu picioarele pe o bancuță din lemn.

Are 81 de ani, dar vine cel puțin o dată pe săptămînă în piețele din **Iași**. „Dragu’ babii, am venit de ieri cu două sacose cu lapte, brînză, smîntînă și ouă și am dormit acolo, pe colț, învelită cu niște pături și cartoane ca boschetarii”. Își ascunde fața în unul din colturile baticului și oftează. Nu a reușit să-și dea toată marfa și, ca să nu mai plătească autobuzul pînă acasă, a preferat să doarmă în piață. „Dau 20 de lei pe zi ca să iau taraba, și dacă pun și 26 de lei pe drum muncesc degeaba. Pensie am de la CAP și abia dacă îmi cumpăr pastile”. Glasul i se inundă de emoție și cuvintele parcă i se opresc în gît. Singurul copil pe care îl are e la **Timișoara** și o mai vizitează de hrumul bisericii din sat și uneori și la **Paste**, așa că unicul sprijin îi este bărbatul, cu trei ani mai bătrîn. „Am rămas amîndoi două cioate pe pămînt. Singure și așteptăm să ne înghită pămîntul și viermii.”

Norii parcă au devenit nehotărîți. Nu știu dacă să-și dea drumul la ploaie sau să se oprească și își trimit stropii în rafale, asemeni unor cuiburi de mitraliere. Băltoacele s-au lărgit așa că oamenii nici nu se mai obosesc să le ocolească și pașii lor împrăstie apa de un gri posomorît în toate direcțiile. Abia cînd luciul murdar se liniștește lasă să se vadă clar, ca printr-o fereastră, chipul unui zarzavagiu care tocmai își strîngea marfa.

Andrei MIHAI



De cînd a început Postul, tanti Ileana vinde la tarabă doar verdețuri

cinci ani, de cînd „am ieșit de la facultate. Mi-a zis nevasta că mă lasă dacă mă întorc la școală. Mai fac cursuri, dar la fără frecvență, cînd mă supără cîte unul și-l meditez la fizică”. Începe să ridă și își ridică căciula pînă pe vârful capului, se uită în jur „să nu vină șefă”, apoi scoate de sub tarabă o sticlă de un litru de bere. Vinde „ce-mi

picioarul. Mai are cinci frați și fiecare e stăpîn pe cîte o masă aici în piață, în altele din **Iași** sau în **Bazar**. Părinții ei tot cu asta s-au ocupat, dar „acum mai au doar un bar în **Mircea**. Ies mai puțini bani dar nu mai stau în frig. Sînt bătrîni și nu mai pot”, le scuza suferința vînzătoare. La școală a ajuns rar și abia a terminat zece clase „că erau obli-

Cu osteneala prinsă între ciocan și nicovală

Cum coclește destinul în bazarul metesugurilor

● „ne diferențiem de căldărarii din triburi pentru că am trăit laolaltă cu români și pentru că am avut norocul de a fi dați la școală” ● a încercat să formeze ucenici, dar nu a avut cu cine lucra, nu investeau într-o meserie pe cale de dispariție

Lenea, boala sau mofturile l-au ocolit permanent. De la 18 ani învîrte aurul și argintul printre degete, gravînd nume de mult uitate sau lucrînd podoabe încărcate de sentimente înțepenite-n metalul prețios. Pe măsuta sa din bazarul din Iași, Aurel Crăciun își așază în fiecare zi cleștii, daltele, pilele și instrumentele de gravat, flancate de suportii cu inele și brățări atent lucrate. Ce 55 de ani nu explică barba sură pe care o are, mai ales cînd mîinile-i neobosite ar lucra neîncetat la fiecare comandă care i-ar răsări în fața ochilor. Însă de nouă ani își folosește uneltele tot mai pușin. Bijuteriile ieftine și chinezăriile au săpat adînc în meseria sa, ajungînd ca, la rădăcină, materialul să se înnegrească și să coclească. Tristețea însă i-o citești în priviri rar și chiar și atunci are grijă să o ascundă cît mai bine de ochii iscoditori.

Nu-și găsește locul, plimbîndu-se grăbit în fața măsuței sale, frigul dîndu-i ghes. **Aurel Crăciun** mă măsoră atent de la adăpostul ochelarilor săi, iar zîmbetu-i înflorește în colțul buzelor cînd îi întind două lăntișoare rupte, ca mîinile să i se mai poată dezmetici de la ger. Hotărăște să-și reia locul pe scaunul din spatele măsuței cu unelte și să-și facă de lucru cu ele, lăsîndu-și căciula rusească să se bată cu frigul în locul lui.

Omul nu s-a născut printre moldoveni, **Alexandria** fiindu-i locul de baștină. În copilărie, pașii și i-a împletit alături de părinții și frații de etnie romă. „Ne diferențiem de căldărarii din triburi pentru că am trăit laolaltă cu români și pentru că am avut norocul de a fi dați la școală”, se grăbește să-mi spună. În cele zece clase obligatorii și trei ani de școală profesională nu a învățat meseria pe care a ales să o depene de 37 de ani încoace, cea de argintar. Părinții nu l-au lăsat să meargă mai departe la facultate din lipsa banilor, dar a căutat să-și facă un rost al lui și a furat meserie de la tatăl său, iar, mai tîrziu, de la socrul său. Acum, frigul tot nu-l lasă în pace, silindu-l să scormonească adînc în buzunarele hainei sale de blană, după o batistă strînsă ghem.

Cu glasul încărcat de tristețe, îmi

spune abia șoptit că meseria sa se stinge ușor. Și-a trimis toți cei cinci copii la școală, să învețe și să ajungă să-și facă un viitor mai bun decît a avut el, ca argintar. Cei mai mari, un băiat și o fată, au terminat amîndoi la **Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași**, unul la **Psihologie** și celălalt la **Matematică**. „Băiatul mi-a lucrat un an ca psiholog la cabinet, dar cum în România ajungi să te tratezi mai întîi la Socola și apoi să vezi un medic, a rămas fără serviciu. Mai durează pînă vom trece de mentalitatea de «uite, bă, ăla e nebun, că merge la psiholog»”, adaugă cu lehamite în glasul sugrumat de răceală. Este însă multumit de odraslele sale, care învață cot la cot „cu copiii românilor”, dar de la viitorul celor doi mai mari nu știe la ce să se aștepte.

Meseria, haină groasă

Mîinile-i brăzdate de cute aranjează ciocănelele și restul uneltelor de pe măsuta din bazarul de sub **Podul Nicolina** cu aceeași ordine și dragoste pe care le vezi în ochii unui copil fascinat de cărțile și caietele sale. În **Iași** a ajuns după ce si-a purtat meseria prin alte orașe din **Moldova**, precum **Piatra Neamț**, **Vaslui** sau **Bîrlad**. Ține la mun-

ca sa și își întinde în fiecare zi, de nouăsprezece ani încoace, podoabele aurite și argintate, chiar dacă acum nu mai este ocupat cu comenzile ce-l tintuiau mai demult cît era ziua de lungă pe locul său din bazar. „Altădată nu existau atîtea bijuterii sau case de amanet ca acum. Eram noi, argintarii, care gravam inele, personalizam podoabe la voia clientului și cu materialul lui. Veneau să le gravăm linguri, furculițe sau alte obiecte din astea de argint. Odată am transformat o verighetă mai măricică în două mai subțirele, erau pentru doi copii săraci, dar care se iubeau mult”. Se uită cu jînd la sculele lui de gravat, recunoscînd că nu le-a mai folosit de mult, de cînd importurile au început să fie practicate în exces, odată cu anul 2004. „Uneltele mele sînt vechi de 45 de ani. La nicovala asta au bătut și tata și bunicul, dar eu nu am cui să o dau mai departe, să o folosească”, spune mototolindu-și batista și îndreptînd-o din nou spre nasul roșu, sătul de răceală.

Cu doi ani în urmă, alături de alți patru metesugari, **Aurel Crăciun** a înființat „Romano ButiQ”, cooperativă prin care au trebuit cu toții să își diversifice modelele, ajungînd să facă cercei și pandantive în formă de polonice sau brățări ce proveneau din lingurițe și furculițe „dar nu am rezolvat mare lucru, nu mai avem comenzi, nu mai avem nimic. Încă nu știm dacă mai funcționăm sau nu”. Vocea sa se aude înfundat, iar cuvintele-i parcă se agată în barba argintie. A încercat să formeze ucenici, dar nu a avut cu cine. „Azi le explicăm tinerilor cum se face un inel de la A la Z, iar a doua zi nu mai veneau, știau probabil că investeau timp într-o meserie pe cale de dispariție”, adaugă privind în gol, ca și cum și-ar fi avut acum învățăceii în fața ochilor, lucrînd anevoie în metale. Însă privirea sa nu cuprinde acum decît tarabele pline cu hainele și umerasele bătute de vîntul ce suieră pe culoarul îngust.

Lucrează la lăntișoarele aduse și cade pe gînduri din vreme în vreme. „Pe timpul lui Ceaușescu nu exista luxul ăsta care a zăpăcit toată România”. Nu îi înțelege pe cei care se încăpățînează cu orice preț să se mute de la apartamentul într-o vilă „cu două” de camere, ca să ajungă să locuiască tot în două-trei, ca la bloc”. Și iar își face de lucru cu batista sa mototolită. „În zilele astea nici nu se mai merită statul în frig”, recunoaște cînstit, dar de la muncă nu se dă



De 37 de ani, Aurel Crăciun sculptează și repară metale prețioase

în lături, pentru că i-a plăcut mereu ce face. „Acum, abia dacă facem un 30 de lei pe zi și nu avem alte venituri, iar de altceva nu știm să ne apucăm. Dacă nu au românii loc de muncă, cu facultăți și școli multe, noi ce să mai zicem?” Bărbatul continuă cu același ton îndrîjit. „Nu vedeți, domnii, dau oamenii 10-12 lei pe un lant care inițial le ia ochii și îl poartă pînă se satură de el. Sau mai rău, pînă începe a se înnegri și nici cel mai bun bijutier nu-l mai scoate din boală. Și așa se duc banii pe fereastră. Astea ne-au zăpăcit pe noi, importurile de chinezării”.

Șatra, capitol necunoscut

De cînd lucrează la taraba sa din **Nicolina**, **Aurel Crăciun** s-a simțit mereu la adăpost de controalele **Poliției**. Își bate buzunarul de la piept rîzînd, în timp ce îmi spune că are autorizație și că nu fură ca țiganii cu cortul. Îndelungile controverse și vorbele grele la adresa neamului din care se trage, pe care le rostesc atît străinii, cît și românii, nu l-au deranjat niciodată, pentru că știe că „mai sînt în România și țigani cinstiți”. În zilele lungi de muncă, lîngă nicovala și ciocanul său, gîndurile l-au purtat de multe ori înspre originile lui, pe care nu și le-a negat vreodată. Consideră țiganii un mister și recunoaște că „mă amuză faptul că nimeni nu știe cu exactitate de unde venim”. Dacă îl întrebi despre meseria lui, îți va spune că e ve-

che din **Primul Război Mondial**, „pentru că atunci au văzut țiganii că pot lucra cu propriile mîini o bucată de tablă sau o potcoavă”. Pentru că nu a crescut la șatră, nu știe cum își duc căldărarii traiul în corturi sau adăposturi improvizate, iar pe potcoave și caiele nu a pus mîna niciodată. Cu un aer știutor, de parcă mi-ar preda lecții despre țigani, îmi mai zice că există 16 etnii recunoscute fiecare după meseriile „de pe la colț de stradă”. De la lucrat ceaune, împletit coșuri de nuiele sau lucrat linguri de lemn, metesugarii au început să se orienteze și spre meserii ce le cereau mai multă migală. „Și atunci ne-am îndreptat către bijuterii din aur și argint. Iar la început ni se spunea «zlătari», nu «argintari», ca acum”.

Vecinii de pe scara blocului nu s-au uitat niciodată la el chioris, pentru că îl cunosc dintotdeauna ca om serios. „Ei știu că uneori românii sunt mai răi ca țiganii. Noi însă sîntem cei care muncim. Nu noi facem scandal și gălgîie pînă cînd e chemată Poliția”. Doar tinerii din ziua astăzi sînt cei care îl fac să-și plece ochii ca să evite ocară. „Nu mă simt jignit, pentru că știu că am capacitate mai mare decît cel din fața mea, care aruncă cu vorbe grele. Nu iau în seamă”.

Își amintește cum într-o vară, a lucrat la malul mării, în **Constanța**, cînd o echipă de reporteri de la **CNN** l-a găsit. Au vrut să afle totul despre munca lui, dar și despre modul în care țiganii sînt tratați în **România**. „Nu am avut ce să le spun de rău, nu există pădure fără uscăciuni.” Își face mai departe treaba cu zalele lăntișoarelor mele, neținînd cont de cele cîteva grade cu plus de afară, iar în glas îi simt mîndria cînd îmi spune că de fiecare dată cînd s-a aflat în fața unei camere de luat vederi a încercat să apere imaginea țiganilor cinstiți. „Am vrut să arăt mereu că nu toți furăm, nu toți cerșim, că mai sîntem și care muncim să ne câștigăm pîinea, sau că nu suntem certați cu legea”.

Meseria lui nu mai e ce a fost, iar materialele ieftine i-au îngropat munca de-o viață și l-au lăsat doar cu speranța că acum mai poate trăi doar reparînd materialul ce nu are nimic de-a face cu valoarea aurului sau a argintului. Lupta a fost cîștigată fără ca măcar bărbatul să poată riposta, iar în urmă nu au rămas decît metalele sale prețioase, adînc șifonate.



Își aranjează uneltele de pe măsuta din bazarul de sub Podul Nicolina cu aceeași ordine și dragoste pe care le vezi în ochii unui copil fascinat de cărțile și caietele sale

Ana SIPOȘ

Zgomot în noaptea bengaleză

Cum se joacă teatrul la televizor

● nici nu ne-am dat seama că piesa a început odată ce Otto verifică sonorizarea ● ghicim că printre replici este țesută critica televiziunii

Dramaturgul german Lutz Hübner a vrut ca toți să afle ce vede el când se uită la televizor. Piesa de teatru „Creeps”, jucată miercuri seară la Centrul Cultural German, este întocmai mărturisirea lui, ghicită și regizată de Radu Ghilaș. Decorul a fost simplu, la fel și replicile interpreților roștite când pe românește, când cu accent englezesc, însă ne-au convins personajele, fiecare cu câte-un nărav al său. Ne-a enervat aroganța rostită răspicat, dar am îndrăgit timiditatea ascunsă sub gene plecate și voioșia aruncată ca dintr-un tun.

Întreaga încăpere le este scenă actorilor, iar publicul aproape că simte tremurul din voce și din mâini al sensibilei Maren (Diana Roman), energia Petrei (Cezara Fantu) și aroganța lui Lilly (Loredana Ioniță). Nici nu ne-am dat seama că piesa a început odată ce Otto (Theodor Ivan) verifică sonorizarea și cele câteva obiecte de decor. Ba potrivește afișele spectacolului în mai multe culori înșiruite pe pereți, ba face probe de microfon. El este singurul care pare că nici nu joacă un rol. În schimb, în studioul emisiunii „Creeps”, cele trei fete se văd deja moderatoare, chiar dacă nu știu ce probe le-au pregătit realizatorii Klaus (Codrin Dănilă) și Arnold

(Alexandru Petrila). Și ca să înțelegem la ce fel de casting participăm, Otto, cel responsabil cu selectarea finalistelor, își întrerupe jocul pe calculator și ne-arată filmul de prezentare al emisiunii. Așa aflăm că „tu plus imaginea pe care ți-o creăm noi” înseamnă „Creeps”.

Măștile se văd pe ecran

Treptat, începe să ni se descâlcească firul după care Lutz Hübner și-a croit piesa. Ghicim că printre replici este țesută critica televiziunii și a felului în care pe sticlă portretele sînt distorsionate. Asistăm la un război între trei concurente, și ne întrebăm care dintre ele va purta, într-un final, coroana învingătorului. Din spatele sălii, Klaus și Arnold le încurajează să ne vorbească despre ele, și ori de câte ori le-auzim vocile în microfon, ne întoarcem privirile spre ei, ca niște complici. Cunoaștem o Petra băiețoasă care nu se sfiește să fredoneze versuri pe ritmuri de hip-hop, cu șapca întoarsă pe-o parte, deși, nici n-am fi zis când a intrat în studio, că genele false, fusta neagră și cămașa albă sînt invenții. S-a descotorosit de imaginea elegantă în care a pozat, lăsîndu-ne să ne întrebăm dacă e aceeași persoană de la începutul piesei. De fapt, ne-au păcălit toate, deghizîndu-se pentru a-și ascunde adevăratul caracter, însă și-au dat măștile jos când au aflat că nu au venit pentru a prezenta o emisiune, ci pentru a concura să devină moderatoare.

Vedem o Lilly care seamănă cu solista trupei 4 Non Blondes și o Maren timidă care iubește animalele, și ne pregătim, mai degrabă, pentru o competiție a personalităților. Atitudinea zeflemitoare sau cuvintele aruncate ca tăișurile lamei se transformă, pe neașteptate, în îmbrînceli și pâlmu-



Actorii, după un joc de atitudini ce a durat mai mult de o oră

iri. Luat prin surprindere, publicul își înăbușă pornirile unui rîs zgomotos, iar sprîncenele arcuite a mirare coboară când cele trei concurente își afundă nervii și orgoliile în fotoliile colorate. „Nu putem să ne certăm întruna și să ne punem bete în roate”, exclamă Maren. Competiția abia a început și pînă când vor afla cîștigătoarea mai au de trecut cîteva examene.

Fără notă de trecere

Din microfon răsună startul la probele muzicale pentru care fetele și-au pregătit chitara, pianul sau CD-ul. Ne simțim ca la un concert cînd Petra ne invită să ridicăm mîinile în aer și cînd Lilly începe a zgîndări corzile, iar după melodia cîntată la clape de Maren, aproape că din sală pocnesc cîteva aplauze. Priviri furișate se întorc către cei doi redactori din spatele sălii. Jocul scenic al lui Arnold îl face să pară juratul cel rău, veșnic nemulțumit, iar sub biciul cuvintelor sale, concurente „mediocre” se dau bătute. Trei de „nu” și trei de „da” în-

seamnă remiză, nici o învingătoare și nici o învinsă. Chiar dacă mama lui Maren a povestit deja tuturor că fiica sa va apărea la televizor. Nici tatăl lui Lilly, oricît de bogat și cunoscut ar fi, nu i-a convins pe cei doi realizatori să îi ofere slujba fetei sale.

Ghicim însă ce urmează după ce concurente se ascund în spatele panoului alb, înainte ca Arnold și Klaus să se întoarcă în sală. Auzim cu toții părerile celor doi despre participante, dar pînă ca Otto să le atragă atenția că pereții au urechi, răutățile spuse s-au împrăștiat deja în încăpere. Dacă pînă atunci mesajul piesei a fost doar intuit, replica lui Lilly e rostită ca o confirmare. „Televiziunea este o înșelătorie”, dar una în care a fost prinsă de bunăvoie, o plasă în care a căzut cu ochii deschiși. Lăsate la final, înainte ca ușile să fie trîntite, cuvintele fetei se prind ca într-o buclă în spirala spectacolului, aceea de la care a pornit, de fapt, jocul.

Cătălina DOBROVICEANU



Sîmbăta trecută, Coreea de Nord a intrat într-o „stare de război” cu Coreea de Sud, conform unui raport KCNA (Korean Central News Agency), care de asemenea anunța că intenționează să „dizolve” continentul american. „Începînd de acum, relațiile intercoreene sînt în stare de război și toate problemele dintre cele două state coreene vor fi tratate con-

În umbra unui război nuclear

● tensiunile au început să crească cînd noul lider al Coreei de Nord a încălcat sancțiunile Națiunilor Unite

form unui protocol adaptat războiului” se anunța în același comunicat. „Coreea de Nord și Coreea de Sud au rămas tehnic în război încă de la conflictul dintre acestea din 1950 și 1953, care s-a sfîrșit cu un armistițiu și nu cu un tratat de pace. Pe 11 martie, armata de la Phenian spunea că armistițiul se invalidează.” (cnn.com, sîmbătă, 30 martie)

Amenințările coreenilor nu s-au oprit aici, avertizînd că dacă va îndrăzni să intervină cineva din afară, aceștia intenționează să dea drumul unui război nuclear la scară largă. Și deși aceasta nu este prima oară cînd Phenianul face declarații controversate, de data aceasta apar reacții internaționale, începînd cu americanii, care au anunțat tot în aceeași zi, că sînt gata să le facă față. Rusia pe de altă parte, „cere tuturor țărilor

prin vocea ministrului său de Externe, Serghei Lavrov, să «se abțină să-și arate forța militară și să nu se folosească de situația actuală pentru a atinge scopuri geopolitice în regiune prin mijloace militare», o aluzie la zborurile americane și exercițiile comune cu sud-coreenii.” (adevărul.ro, sîmbătă, 30 martie.)

Tensiunile au început să crească încă din februarie, cînd noul lider al Coreei de Nord, Kim Jong-un a ordonat un al treilea test al armelor nucleare, încălcînd sancțiunile Națiunilor Unite, dar și avertismentele celui mai mare aliat al său, China. „Vineri, Kim a semnat un ordin prin care a pregătit rachetele Nordului să atace bazele americane din Coreea de Sud și din Pacific, asta după ce Statele Unite au zburat cu două bombardiere nucleare deasupra peninsulei

Coreene, prin care și-au arătat forța.” (reuters.com, sîmbătă, 30 martie)

Totuși, oficialii de la Seoul afirmă că nu e cazul să tragem concluzii pripite, în timp ce Coreea de Sud declara că nu tratează amenințarea vecinilor din nord ca pe ceva nou. De asemenea, „Coreea de Nord nu pare să fi făcut vreun pas concret înspre război. Nu există nici un raport, de exemplu, despre trupele țării care să mărșăluiască spre graniță. Războiul este un progres logistic mare și complicat, mai ales atunci cînd ești o țară săracă și încerci să muți din loc un milion de trupe.” (washingtonpost.com, sîmbătă, 30 martie)

Chiar și așa, ambițiile Phenianului nu ar trebui ignorate atît de ușor, mai ales dacă ne amintim că ei au a cincea armată din lume ca mărime, în posesia acestora aflîndu-se nu doar focoase nucleare, ci și una dintre cele mai mari rezerve de arme chimice din lume

.Iulian BÎRZOI

LENTILA DE CONTACT A LUMII



Faimă la minut

● show-ul are cel mai mare rating înregistrat de o emisiune de divertisment

Dacă înainte românul avea talent, dar nu avea unde să și-l demonstreze, acum scena de la „Românii au talent” îi poate oferi acel minut de atenție, iar acesta se mulțumește chiar dacă e pentru puțin timp. Emisiunea a împrumutat formatul TV „Got Talent” creat de Simon Cowell și Paul O’Grandi care a fost lansat în Statele Unite ca „Americani au talent” pe NBC. „Got Talent” este una dintre francizele cu cea mai mare viteză de dezvoltare internațională, îngropînd formate ca „X Factor”, „Vrei să fii milionar” sau „Dansez pentru tine”.

Acum oamenii se pot afișa în fața unei țări întregi făcînd diverse lucruri pe care, în mod firesc, cel mult familiile lor ar trebui să le vadă. Ediția de vineri, 29 martie, a încheiat seria de preselecții de anul acesta cu cîteva reprezentatii care au căscat guri și au făcut publicul să se ridice în picioare. Un tînăr vasluian a dansat de parcă nu ar fi avut oase și o mică interpretă de muzică populară s-a transformat în soprană, învățînd totul de una singură. Apoi un bătrîn a cîntat o piesă pîrînd a fi însuși Dan Spătaru, iar o gimnastă de 21 de ani și-a pus costum de polițistă și a făcut acrobații. Mai mult de atît, la această emisiune aparențele înșală constant. Drept exemplu poate servi apariția unei fete de 15 ani. Aceasta s-a prezentat într-o rochiță roz, extrem de scurtă, care i-a făcut pe jurați să strîmbe din nas. Totul pînă a deschis gura și a început să cînte.

Dar printre atîtea reprezentatii bune nu puteau lipsi nici cele care smulg rîsetele juriului și publicului. Statul în cap pe trei sticle și o coreografie pe arhi-cunoscuta melodie „Eu vara nu dorm” a lui Connect-r sînt doar încălzirea pentru un show „pe cînst”. A urmat o manea cîntată la chitară, iar apoi un dans țigănesc după o melodie pusă de la telefonul mobil de un tînăr aspirant din Iași. Însă aceste talente prind la public pentru că show-ul are cel mai mare rating înregistrat de o emisiune de divertisment din România.

În minutul de maximă audiență, de pe 8 martie, producția a avut, 34,3 puncte de rating și 68,0 % cotă de piață, de aproape 11 ori mai mare decît cea înregistrată de Antena 1. Pînă nu apare altă febră TV, Pro Tv-ul a găsit o modalitate de a introduce talent și a scoate bani. Iar talentul nu trebuie să fie neapărat de calitate. E de ajuns o găleată în capul unui om dacă asta amuză publicul.

Iuliana LEONTI

Dau cu dreapta-n stîngu'

Meșterii mănăstirii de dreapta au nevoie de-o Ană

● faptul că reformiștii Monicăi Macovei au fost practic respinși de partid ne dă măsura deschiderii PDL față de criteriile de integritate ● Mișcarea Populară nu ar trebui să anunțe un candidat la Președinție înaintea unui proiect politic

Se tot vorbește în ultima vreme de reconstrucția dreptei. Încercări au fost, le știm cu toții. Însă nici Noua Republică a lui Mihail Neamțu, nici Forța Civică sub conducerea lui Mihai Răzvan Ungureanu nu au reușit mare

lucru. Acum, președintele Traian Băsescu a anunțat că se desparte definitiv de PDL și reîntregește electoratul nemulțumit de dreapta sub Mișcarea Populară, cu Cristian Diaconescu drept lider. Să sperăm că a treia va fi cu noroc?

Rodica CULCER

PDL a murit! Trăiască Mișcarea Populară?

● despărțirea lui Băsescu de democrat liberali era deja un fapt împlinit prin voința partidului

Veți fi sesizat desigur nota ironică din titlu. Sigur că **PDL** există în continuare; totuși merită să ne întrebăm dacă este viu cu adevărat sau măcar care este speranța lui de viață, pentru că, optînd pentru o revenire la FSN sub conducerea lui **Vasile Blaga**, **PDL** a ales să nu mai fie un agent al reformei și al schimbării, ci un partid resentimentar și închis. Nici nu mai vorbim de discursul agresiv și aproape mitocănesc al președintelui **PDL** la finalul **Convenției naționale**, discurs care ar trebui citat ca exemplu de comportament politic primitiv în toate cursurile de politică. Agresivi, resentimentari și anti-reformiști, așa se definesc acum **PDL**-iștii majoritari, iar faptul că reformiștii **Monicăi Macovei** au fost practic respinși de partid ne dă măsura deschiderii **PDL** față de criteriile de integritate și față de statul de drept și eforturile de combatere a corupției.

tigat alegerile din primul tur, căci nu putem să nu fim suspicioși față de o echipă care refuză să rezolve contestația adversarului înainte de a se declara învingător. Nici nu mai vorbim de discursul agresiv și aproape mitocănesc al președintelui **PDL** la finalul **Convenției naționale**, discurs care ar trebui citat ca exemplu de comportament politic primitiv în toate cursurile de politică. Agresivi, resentimentari și anti-reformiști, așa se definesc acum **PDL**-iștii majoritari, iar faptul că reformiștii **Monicăi Macovei** au fost practic respinși de partid ne dă măsura deschiderii **PDL** față de criteriile de integritate și față de statul de drept și eforturile de combatere a corupției.

A doua mare problemă a acestui partid este că singurul adversar al lui **Vasile Blaga** a fost **Elena Udrea**, o personali-

tate care și-a dorit întotdeauna să ardă etapele și să ajungă în vîrf pe scurtătură, nu pe calea firească. După dezastrul pe care l-a provocat în **București** la alegerile locale, după nefericita alianță cu **Popecu-Piedone**, care i-a întors frumusele spatele și a revenit în **PC**, de unde de fapt nici nu plecase, și după ce a promovat gașca de trădători numită **UNPR** mai activ decît propriul partid, doamna **Udrea** ar fi trebuit să-și reconstruiască de la zero cariera politică, propunînd și realizînd mai întîi niște proiecte și abia după ce le-ar fi dus la bun sfîrșit ar fi trebuit să ridice pretenții la conducerea partidului. Așa însă din discursul ei politic nu reținem decît abandonarea (probabil temporară) a poșetelor de marcă, fetișizarea criteriului de vîrstă – generația de 30-40 de ani – și absența unor valori autentice. Cam puțin ca să pretinzi să fii liderul opoziției... Nici cu discursul lui **Vasile Blaga**, concentrat pe reînvierea spiritului de castă al **FSN** și pe vilificarea, fie și implicită, a lui **Traian Băsescu**, nu va ajunge **PDL** prea departe, căci oamenii dinafara partidului, de care politicienilor nu prea le pasă, știu deja că nu mai au nevoie de el.

În ceea ce-l privește pe președintele **Băsescu**, despărțirea lui de **PDL** era deja un fapt împlinit prin voința **PDL**, iar **Convenția** din 23 martie nu a fost decît momentul final al acestui divorț. Faptul că a făcut anunțul despărțirii într-un mod neinspirat dă măsura distanțării de realitate a celui care a fost odată un foarte bun comunicator, iar lansarea **Mișcării Populare** la furie, prin intermediul unor consilieri prezidențiali lipsiți de carismă și de priză la public, nu anunță un viitor strălucit pentru acest proiect politic. Principalul defect al **Mișcării Populare** este însă în opinia mea faptul că este impusă de sus în jos și nu are nici o legătură cu preocupările, temerile și aspirațiile electoratului. În al doilea rînd, nici promotorii săi nu par convingși de principiile fundamentale enunțate. Nu ar trebui să ne mirăm: cum să fie convingător discursul de dreapta de împrumut afișat în pripă de un politician format și definit de valorile stîngii, cum este **Cristian Diaconescu**, oricît ar fi omul de onorabil? În ceea ce-l privește pe **Sebastian Lăzăroiu**, nu știu să fi convins vreodată pe cineva dinafara coteriei politice care gravitează astăzi în jurul **Cotrocenilor**.

Să nu speculăm prea mult însă pe tema viitorului **MP**. Important astăzi este că nu avem un partid de dreapta autentic și valoros și că nici nu avem șanse să-l avem prea curînd. Nu este o perspectivă optimistă, dar scopul meu este promovarea nu a optimismului, ci a realismului.



Un om format și definit de sînga, liderul noii mișcări de dreapta

Silviu SERGIU

Cîteva condiții pentru succes

● gruparea va fi credibilă doar dacă i se vor alătura oameni care au făcut ceva pentru România

Succesul **Mișcării Populare**, anunțată de președintele **Traian Băsescu**, nu poate fi asigurat decît printr-o decuplare totală de actuala clasă politică. Aceasta este, cred, o condiție esențială pentru reușita acestui proiect politic. Din această perspectivă, mesajul de adio adresat de șeful statului **PDL**, pe care-l bănuiesc parte a unei strategii politice dine puse la punct, menite întocmai a crea condițiile propice lansării **Mișcării Populare**, ar putea maximiza șansele acestei construcții noi, de a se credibiliza în ochii electoratului. La fel și recentele intervenții publice, în care șeful statului a încercat din nou să se ridice deasupra politicienilor, după rețeta binecunoscută.

S-ar putea să nu fie suficient. S-ar putea să fie nevoie și de decuplarea de **Traian Băsescu**. Acesta a anunțat deja că, prin înființarea **Fundației Mișcarea Populară**, vrea să pună un vehicul la dispoziția celor neangajați politic. Dacă va respecta această promisiune, dacă implicarea sa, a consilierilor săi, va fi minimală (fără ca această să însemne excluderea sa din acest proiect), **MP** ar putea avea succes. Dacă nu va fi decuplată de actuala clasă politică, ea va fi permanent bănuită că este o spoială, o construcție superficială, menită doar să-i recredibilizeze pe vechii politicieni. O nouă păcăleală.

Eșecul **Noii Republici** și **Forței Civice**, cele două tentative de a reconstrui **Dreapta**, are și un merit, acela de a fi crescut nivelul de frustrare din rîndul electoratului de dreapta, care și-a văzut înșelate așteptările și care așteaptă încă un nou partid de succes. Această frustrare se poate

transforma rapid în potențial electoral, în momentul apariției unei construcții credibile. Dacă **Mișcarea Populară** vrea să reușească la alegerile viitoare, nouă construcție nu trebuie să pornească de la un nume, ci de la idei și principii de dreapta. Persoanele nu mai conving pe nimeni, de vreme ce sunt suspectate a priori că sunt unelte ale aceluiași sistem politic falimentar. Prea mulți au dezamăgit în ultima vreme, pentru ca electoratul să mai creadă exclusiv în persoane. Atîta timp cît discutiția se va purta în jurul unor nume, orgoliile celorlalți vor fi piedici în dezvoltarea acestui proiect. Fiecare va dori să fie alesul, înainte de a demonstra că merită acest lucru.

Mișcarea Populară nu ar trebui să anunțe un candidat la **Președinție** înaintea unui proiect politic. Vom afla în cîteva zile numele celui care va conduce fundația ce-și propune coagularea **Dreptei**. Ar fi o greșală ca acesta să fie și viitorul candidat la **Președinție**. Mult mai important decît a avea un prezidențiabil prestabilit este de a avea unui set de condiții, pe care cei care vor să revitalizeze **Dreapta** să le îndeplinească.

Mișcarea Populară nu va fi credibilă decît dacă i se vor alătura oameni care au făcut deja ceva pentru modernizarea **României**, care au demonstrat în practică faptul că sunt atașați valorilor de dreapta. Liberă competiție dintre aceștia, un principiu esențial de dreapta care ar putea fi afectat de stabilirea a priori a unui prezidențiabil, va duce la identificarea celui mai potrivit să candideze la **Președinția României** în 2014.



Președintele și-a luat oficial „adio” de la PDL

6 DIPLOME DE LIMBA FRANCEZĂ

PENTRU O EUROPĂ A MOBILITĂȚII !

Inscrieri pentru sesiunea DELF/DALF Adulți din 27-28 aprilie 2013, până pe 20 aprilie!

TARIFE		TARIFE		TARIFE		TARIFE	
STUDENTI		STUDENTI		SALARIAȚI		SALARIAȚI	
DELF A1	39€	DALF C1	89€	DELF A1	39€	DALF C1	99€
DELF A2	59€	DALF C2	94€	DELF A2	59€	DALF C2	104€
DELF B1	71€			DELF B1	81€		
DELF B2	83€			DELF B2	93€		

INSTITUT FRANCAIS ROMANIE



Diana ROTARU este reporter la „România TV”



Roxana LUPU este senior editor la „Opinia veche”



George GURESCU este redactor la „Televiziunea Română”



Andreea ARCHIP este reporter la „Televiziunea Română”

Oamenii micului Paris

Obraz de toval și suflet de român

● e țara în care trebuie să facem alegeri, să ne zbatem adesea fără putința de a alege cum vrem

România nu scoate din tine dorul, oriunde ai fugi în lume. În țările de împrumut te simți handicapat, ciuntit, un adoptat care se forțează să uite, să se uite pentru un trai decent. **România** e un destin pe care ți-l asumi sau nu. Mi-am asumat acest destin într-o țară în care normalitatea se dovedește extravagantă și exclusivistă. Aici m-am transformat într-un hibrid. **România** malarxează conștiințe într-un mod atât de bizar, încât noua ta plămadă nu se mai poate mula pe nici un alt pământ, în nici o altă țară, sub nici o altă piele.

România are această putere de a-și pune amprenta definitorie, de a te ștanța încă din pîntec cu inițialele ei. E ca un tatuaj pe care nu îl mai poți înlocui. Rămîn urme și urmele trezesc amintiri, dor. **România** e speranță și supraviețuire. E țara în care trebuie să facem alegeri, să ne zbatem adesea fără putința de a alege cum vrem. E țara **Sisifilor** din noi. E locul unde $A+B=C$ după ce parcurgi tot alfabetul.

România e țara în care ne întoarcem de pe alte meleaguri, cu elan, dor și forța de a schimba ceva. Dar totul se înăbușă instant în praf, în praful unic care ajunge să-ți trezească nostalgii. **România** e țara unde ne simțim, cel mai adesea, dușmani unii altora și nouă înșine.

România omoară în noi dorința, puterea, vrerea. Mereu cu răspunsuri în așteptare, plictisiți de a ne mai întreba, ajungem să reintrăm în pielea tăbăcită de care ne e dor. Ne autocamuflăm, pentru că aici nu poți trăi decât fiind român.

România te jupoaie de toate pieile civilizate și te obligă să fii din nou al său. Obraz de toval și suflet de român. Egoist, tupeist, un bun vampir intelectual, exploatare, escroc sentimental, pervers, cel mai adesea călcător de cadavre, invidios, distructiv, mereu amenințat de o minte mai ageră, mitoman, mitocan, parșiv până la a lucra cu cele mai fine mânuși.

România e țara celor mai grele dezamăgiri, dar și a celor mai sensibile trăiri. **România** profundă e singura țară unde sufletul rîde în ochi, nepervertit. Dar, tot aici, la o aruncătură de băț, contrastul dezarmează.

Diana ROTARU

Casa

● credeai că nimeni nu avea să te găsească aici, printre cărți și mobilă veche

Foișorul nu mai există acum, dar era o cameră unde două persoane nu ar fi putut sta lejer, picior peste picior să spunem, la un ceai de plante, în jurul unei mese rotunde. Era în spatele casei, lângă garaj, și doar ea avea cheia. Uneori uita descuiat și cînd intrai acolo te învăluia un aer ascuțit, de mobilă veche, dar era și un iz dulceag, primitor, te credeai pe loc în căsuța secretă a piticilor, și nimeni n-avea să te găsească aici, printre cărți și mobilă veche. Dădeai drumul la un *pick-up* prăfuit și muzica începea să cuprindă aerul și aerul să se îmbibe cu muzică, și cămăruța prăfuită, a cărei singură sursă de lumină era un felinar în miniatură, dintr-o instalație veche de pom, prindea viață. Stăteai jos, lângă un fotoliu galben și acru – sigur asta era gustul lui, pentru cine nu a gustat nicio dată un fotoliu dintr-un foișor, fereastră mică dădea înspre spatele casei, dar nu ajungeai să vezi prin ferestruică –

stăteai pitit, să nu te găsească. Într-un sertar erau vederi din **Venetia, Atena**, pe una era desenat **Domul din Pisa**, și cineva scrisese de mină, cu un stilou albastru, și tot transmitea „sănătate!” din toate aceste destinații, către casa asta și oamenii care o locuiau.

Garajul era locul preferat de ascuns la „v-ați ascunselea”, nu se știe de ce, pentru că toți știau asta și te căutau în primul rînd acolo. Dar aveai vreme pînă veneau să inspire mirosul de benzină amestecat cu cel al paginilor îngălbenite de almanah istoric, ediție completă. Atîtea reviste uitate în garaj, cu care nimeni nu mai are ce să mai facă, dacă or fi făcut vreodată ceva cu ele. Poate era doar un abonament lunar cu care te obișnuiești – îți vine acasă și-l pui pe raft. Cînd ai să mori, o să ți le bage ei într-un sac și o să-l care cu mașina la marginea orașului și o să-i dea foc. Asta dacă visezi la scenariu mai romantic – poate că-l lasă pur și simplu în fața porții, să-l ridice mașina de gunoi, și aia e.

Cît stăteai după cutiile de vopsea, nu mai aveai mult de așteptat, că apăreau și strigau și rideau că te-au găsit, (hei! poate așa ar trebui să facă oamenii cînd se găsesc unii pe alții în viață, ca la v-ați ascunselea, să ridă bucuroși și să strige „te-am găsit!”), deci cît mai aveai de stat după cutii pînă veneau, te uitai la burta mașinii roșii par-

Hai-hui la kilometrul 0

Pe Internet, ca la țară

● din zece mail-uri, vreo șase sînt cu înjurături, amenințări sau dileme existențiale

Cînd lucrezi într-o instituție ce primește finanțare de la **Stat**, înseamnă că ești vinovat de tot. Nu numai că ții oamenii în sărăcie, dar, pe deasupra, îți mai și bați joc de ei și manipulezi realitatea. Le ceri bani, îi obligi să plătească taxa radio-tv și nici măcar nu dai și tu un meci al **Naționalei** să-l vadă și românii din **Italia**.

Cu toții știm cum arată omul în *online*; fără să fie verificat, lipsit de responsabilitatea vorbelor sale și cu o conexiune bună la Internet, se dezlanțuie mai ceva decât omul sălbatic al lui **Jean-Jacques Rousseau**. De ceva timp, am devenit interfața proiectului la care lucrez și le răspund tuturor oamenilor care ne scriu. Iar din zece mail-uri, vreo șase sînt cu înjurături, amenințări, dileme existențiale și cereri de a reinstaura monarhia. Două dintre ele abia dacă lasă un „Vă mulțumesc” la finalul mail-ului. Și nici nu vreau să spun cîți oameni mai știu să scrie corect gramatical. Diacriticele deja au devenit desuete. Sînt oameni care cred că le poți rezolva procesele pe care le au cu autoritățile, vor să le vîi cu leacuri la problemele lor de sănătate și îți cer să îi dai jos pe **Ponta, Băsescu, Oprescu** sau primarul din nu știu ce comună românească.

În schimb, ce m-a întristat cel mai mult în toată această perioadă este violența și ura pură cu care oamenii îți scriu. De regulă, aceste amenin-

țări sînt legate de meciurile de fotbal pe care **Televiziunea Română** nu le difuzează și în străinătate. Aceste partide sau „evenimente de interes național”, după cum le-a numit un domn, trebuie să fie văzute de toți românii, din toate colțurile lumii. Nu contează că difuzarea unui meci în *online* se face, totuși, în baza unor clauze destul de stricte și că n-ai să vezi **BBC** transmitînd meciul cu **Manchester englezilor din Papua Noua Guinee**. Le dai aceste explicații, iar ei revin cu „tot sinteti hoti!”. Degeaba le explici că filmele pe care le vezi, să zicem, pe **TVR 1**, nu poți să le dai și în *online*, că doar nu sînt proprietatea **Televiziunii**, că ai încălca alte drepturi de difuzare. Tu trebuie să le dai și pe site, pentru că, după cum s-a plîns cineva la un moment dat, „eu sînt la muncă, unde nu am televizor și vreau să văd serialul coreean”.

Sînt alți oameni care ne întreabă de ce facem „propagandă” unui anumit rit religios, cînd în **România** sînt atît de mulți ortodocși, iar dilemele și nemulțumirile pot continua. Răspunzîndu-le politicos și cu conștiinciozitate, sper că i-am luminat sau le-am arătat că în *online*, putem vorbi și cu un „Vă mulțumesc”, la finalul mesajului. Dacă a funcționat, am să vă spun la următorul meci de fotbal al **Naționalei**.

George GURESCU



Cînd intrai acolo te învăluia un aer ascuțit

cate acolo, în garaj. Și poate îți trecea prin cap să te bagi dedesubt, că nu te vor găsi acolo, dar era de la distanță o idee foarte proastă – păi ți se vîd picioarele imediat, și este de-a dreptul jenant să înțeleagă toți cît de prost ești, că nu te duce capul nici să te ascunzi cum trebuie. Măcar dacă ești descoperit, să ți se vadă tot corpul, nu doar așa, niște picioare, și restul corpului să fie undeva, suspendat, și să stai într-o tăcere prezentă, ca și cum ai fi, dar nu ești acolo.

În beci era mereu frig, chiar și vara, cînd stăteai în tricou, și cînd coborai treptele, în întuneric, parcă te cuprindea apa unui lac, de la genunchi și apoi treptat, pînă la gît și apoi față. Erau morcovi în nisip, nu cred că am visat, era ceva portocaliu și lunguieț în nisipul rece al lacului despre care spuneam, și acel ceva părea a fi morcovi. Erau și damingene, furtunuri a-mare de tras vinul, și tot felul de murături, dar cred că morcovii ți-i amintești

cel mai bine. Și aici era de ascuns, și după cîțiva ani de zile, cînd noi nu ne mai jucam de-a „v-ați ascunselea”, cineva a coborît în beci și a murit.

A coborît treptele, s-a afundat în mîlul lacului, și dus a fost. Dar viața în casă a curs mai departe.

În ultima zi cînd casa le-a apartinut, înăuntru plutea ceva ca o ceață peste smîrcuri, și ea avea o culoare ne-firească de ten, iar ochii ei albaștri erau cenușii, și nici o lumină nu era aprinsă în casă. Avea în ziua aceea un fel de a păși, nesigur, acesta e cuvîntul, un cuvînt care nu a caracterizat-o nicio dată în viața ei, era ultimul cuvînt pe care i l-ai fi alăturat, dar în ziua aceea era totuși, nesigură. Îi era frică! Da, era și asta în pașii și în privirea ei. De aceea era întunericul acesta în casă! Pentru că inima casei se pregătea să înceteze să bată, odată cu venirea serii, cînd ea a plecat de tot.

Roxana LUPU

Bucureștean fără cauză

Orașul de prietenie

● am avut nevoie de Barcelona ca să ne amintim de noi

Cu o haină verde crud, cît să facă invidioasă primăvara și o rochie albastră cum n-a visat marea, m-am postat în fața **Catedralei Sagrada Familia**, așteptînd *blitz*-ul aparatului foto. Bufonul culorilor a înfilnit geniul arhitecturii, așa ar fi sunat mesajul de pe **Facebook** la poza pe care am făcut-o în cel mai drag oraș pe care l-am vizitat.

Barcelona nu-și va aminti de mine pentru că am fost cea mai convențională turistă: baie de soare în **Parcul Guell**, tîhnă cu iz de 1 mai pe plaja **Barceloneta**, un spectacol de flamenco suficient să-mi clocotească singele și să mai cer o *sangria*. Nu am călcat în muzeul sexului, nici în cel al ciocolatei. Așa că **Barcelona** mea e adolescentin de inocentă, sclipind în mii de culori din care mi-aș face tot atîtea rochii. M-am îndrăgostit doar ascultînd cum orașul tace la prînz și se mai lasă tulburat doar de zboruri de porumbi obraznici ademeniți de copiii cu firimi-turi.

Și peste toate, o fi **Parisul** orașul luminilor, dar **Barcelona** strălucește orbește de la un soare unic pe pla-

netă. Un soare care modelează discret din umbre o arhitectură îndrăzneată și înseninează fețe de oameni care par fără griji. Eu știu sigur că n-am avut decît grija alegerii locului unde să ne bem cafeaua de dimineață sau a băncii unde să poposim după o lungă hălăduială spre nicăieri. Și nicio dată, nicăieri nu a avut un scop mai precis și mai dulce.

Știu sigur că nu vreau să locuiesc în **Barcelona**. E ca o melodie care ți-e atît de dragă că nu vrei să o asculți de prea multe ori, ca să nu-i furi din farmec, ca o prăjitură atît de bună că nu vrei să o înfuleci dintr-o înghițitură. **Barcelona** mea e soră cu prietenia, aia care știi că n-o să-ți frîngă inima. O legătură pe care timpul nu are cum s-o îmbătrînească. Și nu am avut nevoie de **Barcelona** să-mi arate asta, dar am avut nevoie de ea ca să ne amintim de noi, de tinerețea netrecută, de planuri și visuri planificate într-un pat de cămin, cu o bere în mînă.

Vom avea întotdeauna **Barcelona**!

Andreea ARCHIP

SENIORI
EDITORI:

opinia veche



Andreea ARCHIP,
Dana BALAN,
Oana BALAN,
Alina BAISAN,
Andrei CIURCANU,
Florentina CIUVERCA,
Anastasia CONDRUC

Ionuț FANTAZIU,
George GURESCU,
Diana IABRAȘU,
Liviu IOLU,
Roxana LUPU,
Nicoleta NASTASE,
Vlad ODOBESCU,

Diana ROTARU,
Ionela SĂVESCU,
Paula SCÎNTEIANU,
Andrei UDIȘTEANU,
Lina VDOVIL

Dintr-o mie de CD-uri

Revoluție în vreme de pace

● versurile melodiilor sînt mai degrabă recitate

„Cînd faci revoluție cu tine însuți nu poate s-o fure nimeni, cînd faci revoluție cu semenii nu înseamnă că tre’ să-i faci să-ți semene”. Așa își începe **Norzeatic** „Exercițiul pe ritm de pace”, pe un fundal care exprimă hotărîre dar și furie, anunțînd un album care are ca pretext un protest susținut prin rimele poeziei urbane. Albumul de debut solo vine doar la cîteva luni după lansarea discului „Caravana AM:PM” împreună cu **Khidja** și conturează problemele societății actuale în versuri mai mult recitate, decît cîntate. Sunetele categorice se păstrează și în următoarea piesă, „Se lasă seară”, care are la bază frustrarea creată de preocupările superficiale ale conducerii statului: „Degeaba pui palmieri și ecrane color/ În timp ce mulți n-au haine, mor de foame și tot/ Degeaba bravezi cu dovezi că pavezi/ Cînd sînt atîtea epave fără pavază pe străzi”. Cu negativul copilăresc care aduce aminte de jocurile pe televizor, acesta își continuă exercițiul intrînd „în sala îngădirii drepturilor omului”, sunetele confuze distrăgîndu-ti, însă, atenția de la discursul protestatar, care te avertizează spre final să nu cazi pradă iluziilor și să nu renunți la „cerul liber”, prin piesa „Saboteur”. Urmează o plimbare „în adierea serii” pe ritm de jazz în care artistul se pierde pe „străduțele liniștite”. Astfel își pregătește parcă ascultătorul pentru „Manifest”, melodie care tulbură atmosfera avînd pe fundal manifestatiile din **București** din ianuarie, 2012, sunete care aduc la viață revoluția, fie că e cea a minții ori cea a sufletului. Următoarea piesă, „Micii consumatori” vine ca o reprezentare ritmată a vieții actuale scăpate de sub control, artistul spunîndu-și „oful la mi-



Norzeatic – „Exerciții pe ritm de pace” (2012)

crofon”. Fără îndoială că melodia „În clar cu roșu montana” surprinde, nu doar ca stil, prin mixul omogen dintre negativul care duce înspre *dubstep*, ci și prin textul care dezbate problema **Roșiei Montane** într-un mod diferit. Aceasta e „pusă pe tapet” de spray-ul pentru *graffiti*, roșu montana. („Interesele vorbesc, iar cînd oamenii ies/ În stradă vor să le taie hazul la protest/ Să nu se vadă că exploatez gazul pe șest”). Dacă simți că ceva nu e în regulă, **Norzeatic** îți poate semna o trimitere către „Dr. au mă doare” care îți va arăta beneficiile unei vieți simple, o metodă de vindecare de autohton. Prin complexitatea sa albumul își duce fiecare „exercițiu pe ritm de pace” la bun sfîrșit, lăsînd în urmă și cîte o povată pentru tineri, dar le dă de grijă și adulților, oferînd un prilej bun de a gusta din poeziile de stradă în care rimele se împletesc cu frustrarea.

Iuliana LEONTI

„Norzeatic e o figură aparte în rap-ul autohton ”
zoltanvarga.blogspot.ro

De dragul diversității, citește o carte

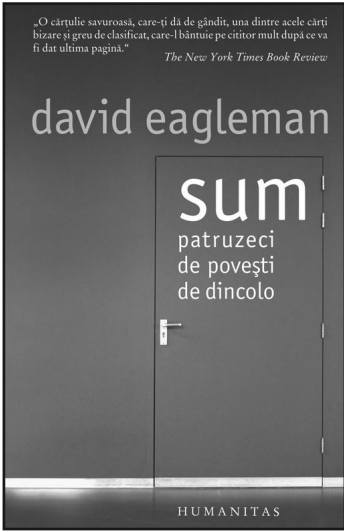
Un tur prin viețile de apoi

● cartea trebuie citită cu pauze între capitole

Cum ar fi dacă noi, oamenii, am face parte la propriu din organele lui **Dumnezeu** și am fi, de fapt, chiar cancerul Lui? Sau dacă după moarte am reveni la forma inițială, un corp gigantic aflat undeva într-o comună celestă, unde împreună cu alții asemeni nouă, am avea datoria de a întreține și susține cosmosul? Iar după secole, cînd am obosi și am rîvni la un concediu, am putea să ne proiectăm înapoi într-un corp uman „și ne naștem într-o stațiune numită Pămînt”, unde să ne permitem luxul de a ne păsa doar de ce se află în imediata noastră apropiere. Cu alte 38 de astfel de povestioare, neurologul american **David Eagleman** își provoacă cititorii să treacă de bariera religiei și a științei, legîndu-ne fedeles de o praștie, și aruncîndu-ne într-un mediu al imaginației și al meditației.

Tema centrală a povestirilor o reprezintă viața de apoi, imaginată în multe cazuri mai mult ca un bles-tem decît un sanctuar, dar și numeroase reprezentări ale lui **Dumnezeu**, cum ar fi cea în care stă închis în camera Sa citînd „Frankenstein” și empatizînd cu doctorul ce ajunge să fie batjocorit de propria sa creație. Ideile din carte rămîn suspendate la naștere, fără să fie explorate, și de aceea probabil „Sum” trebuie citit cu pauze între două-trei capitole , ce pot fi parcurse în orice ordine, pentru ca asemeni unui vin bun, să poată fi savurate.

Deși puține dintre povestioare se termină într-o notă pozitivă, viziunile lui **Eagleman** sînt transpuse lo-



Editura Humanitas
165 pagini, 2013
24 lei

gic, și sînt distractiv de citit și gîndit asupra lor, cum ar fi „Figuranții”, în care ni se dezvăluie că moartea este un vis. Nu al tău, ci al altcuiva, referindu-se la „personajele de fundal” care apar atunci cînd visăm. Se pare că atunci cînd mori, ajungi să joci rolul acelor personaje, ca un fel de răsplată pentru cei care au făcut-o deja pentru tine. Sau în „Ignis fatuus”, unde ne petrecem viața de apoi într-o cameră imensă, plină cu monitoare TV, din care putem urmări lumea celor vii doar controlînd o telecomandă. Și titlul e ales jucăuș, căci „sum” nu se referă doar la o sumă matematică, ci face referire și la termenul latinesc „eu sînt”, neurologul nevrînd să-si impună un punct de vedere, ci doar să ne elibereze de pre-concepțiile vieții de apoi, să ne pună un scenariu în mînă și să începem a ne imagina: „Cum ar fi dacă...”.

Iulian BÎRZOI

îmbină atît acțiunea filmului, cît și cea a romanului scris în 1900.

Cunoscîndu-l din rolul **Pălărierului Nebun** din „Alice în Tara Minunilor”, film de animație în care **Johnny Depp** a reușit să se desprindă de decorul de poveste prin talentul actoresc, am putea crede că la fel ar fi putut face și în noua producție lui **Saimi**, care se distinge doar prin peisajele create. Scenariul alunecă înspre banalitate, conflictul clasic dintre bine și rău fiind punctat de răsturnări de situație ușor previzibile. Povestea se creează însă pe un joc psihologic constituit din dilemele protagonistului, care, deși crede că îi păcălește pe toți din jur, nu face decît să se amăgească pe sine însuși.

Ana SIPOȘ

Oz: The Great and Powerful
Regia: Sam Raimi
Gen: aventuri, fantastic

Stop cadru



Într-o lume în care oamenii se împleticesc grăbiți în cenușii monoton al fiecărei zile, filmul recent lansat al regizorului **Sam Raimi**, „Oz: The Great and Powerful” („Grozavul și puternicul Oz”) debutează în perfectă concordanță, în variantă alb-negru. Cum însă regizorul și-a pus amprenta pe serii precum „Hercule”, „Xena, Printesa Războinică” sau „Omul Păianjen”, era de

Oz în țara încurcăturilor

● producția se distinge doar prin peisajele create

așteptat ca noua peliculă a acestuia să prindă viață pe parcurs.

„I don’t wanna be a good man, I wanna be a great man” („Nu vreau să fiu un om bun, ci unul măret”) sînt cuvintele lui **Oscar Diggs (James Franco)**, un magician de circ din **Kansas**, autointitulat „Marele și puternicul Oz”. Este alungat din oraș, luat prin surprindere de o tornadă pe cînd se afla într-un balon cu aer cald și izbit cu violență pe tărîmul magic **Oz**. Primele fire fanteziste ale poveștii încep a prinde contur odată cu sosirea în **Oz**, pelicula fiind redată mai departe în versiunea color. La contactul cu locuitorii și vrăjitoarele de pe pămîntul cu iz de poveste, **Oz** este surprins să descopere că aceștia îl consideră cel îndreptățit să le fie rege, coincidența dintre numele său

și ținutul lor nefiînd una întîmplătoare. Pentru ca profetia să se împlinească și pentru a intra în posesia averilor colosale **Oz** nu are de făcut decît un singur lucru: să scape oamenii în miniatură, fetețele de porțelan sau animalele fermecate de vrăjitoarele rele.

Nici asemănarea dintre numele filmului și titlul romanului lui **Frank Baum**, „Vrăjitorul din Oz”, nu este o simplă coincidență, producția cinematografică marca **Disney** situînd actorii precum **James Franco** și **Mila Kunis** pe îte de poveste vechi de peste o sută de ani. Tornada ce îi poartă pe eroi pe tărîmuri magice, **Orașul Smaraldelor**, vrăjitoarele, personajele de paie, maimuțele înaripate și mai presus de toate poziția că vrăjitorul **Oz** este un șarlatan sînt elementele centrale pe care se

● HOROSCOP



BERBEC: Te-ai săturat să visezi toate ciudăteniiile. În fiecare dimineață te trezești transpirat, paranoic, stringînd perna în brate și deloc odihnit.



TAUR: Te enervează că s-a dat ceasul înainte weekendul trecut și ai pierdut o oră veritabilă de băut. Nu contează, recuperezi săptămîna asta.



GEMENI: Tot nu ți-a intrat bursa pe card și pierzi promoția la perechea de pantofi la care visezi de cînd te-ai întors în Iași.



RAC: Vrei o cameră de cămin doar pentru tine. Te-ai săturat de colegi care-ți fură mîncarea și șamponul și care-ți umblă în contul de Facebook cînd îl lași deschis.



LEU: Ai hotărît ca de săptămîna asta să fii o persoană matinală. Gata cu maratoanele de **Counter Strike** toată noaptea și cu trezitul cînd se face seară.



FECIOARĂ: Vrei să se întoarcă de-acasă colegul care te-ajuta cu temele, proiectele și care mereu îți dădea cursurile la care nu reuseai să ajungi.



BALANTĂ: Vrei un stomac nou. Ai observat că în ultima vreme cînd ieși la băut te ia durerea de la primul shot de tequilla sau de **Jager**.



SCORPION: De-abia aștepti să se termine postul, să-ți trimită ai tăi pachete cu mîncare normală, nu doar varză călită și sarmale de post.



SĂGETĂTOR: Aseară ai avut petrecere în cameră și s-au culcat vreo trei străini în patul tău. Noroc că ai fost ghidus și-ai presărat așternuturile cu scărpinici.



CAPRICORN: Săptămîna asta îți iei o mini vacanță de la facultate și pleci cu cîțiva prieteni să vă plimbați prin țară.



VĂRSĂTOR: Ai o stare proastă în ultima vreme și simți nevoia să te răzbuni pe colegi. Comandă zece pizza acasă la cineva la 3 noaptea.



PEȘTI: Vrei să se încălzească mai repede afară, să poți ieși să te joci cu cîinii de lîngă cămin, care mereu te conduc pînă în centru și înapoi cînd ieși în oraș.

Evenimentul săptămînii

SPECTACOL

Premiera spectacolului „Sunetul Muzicii” va avea loc miercuri, 3 aprilie, pe Scena Mare a Teatrului Național „Vasile Alecsandri” din Iași.

Biletele costă între 30 și 60 de lei.

Scor la pauză

Moravuri de microbist

● stelist, rapidist, clujean, nu contează, în fața înfrîngerii toți sîntem români

Continuînd cu seria „Echipa națională în căutarea campionatului mondial”, jucătorii **României** au demonstrat că noul e încă vechi, și vechiul e încă la modă. După un egal tras de coadă cu **Ungaria**, tricolorii au reușit să dea dovadă de același joc obosit și în fața olandezilor, care s-au mulțumit să termine meciul doar cu patru goluri. Și ca să demonstreze cîtă umilîntă există printre ei, au mutat, ca de obicei, drama în afara terenului, fix în obiectivul camerelor de filmat și pe *site*-urile agențiilor de presă. **Piturcă** este blamat pentru felul în care a compus echipa, jucătorii X au fost văzuți prin cluburi chiar după meci, iar vocile se plîng că nu avem națională. Deși vechile năravuri nu mor, este adevărat că nu prea există un fel de lipici la națională, care să unească toate interesele într-un scop final, cel de-a a arăta că noi chiar ne pricepem la fotbal.

Dar cum cîte un episod din această telenovelă sportivă reușește să frîngă inimi, după cum au arătat ultimele jocuri ale naționalei de fotbal, un altfel de serial vinde, și vinde bine. Poate că dorim să vedem o victorie, dar parcă uneori abia așteptăm și momentul acela în care ne putem vărsa nervii la o bere cu alții la fel de dezamăgiți ca și noi. Stelist, rapidist, clujean, nu contează, în fața înfrîngerii toți sîntem români înșelați pentru a nu știu cîta oară.

Am putea să ne mulțumim însă și cu alte seriale. De exemplu, am putea arunca un ochi și la naționala de rugby. „Stejarii” au reușit pînă acum să obțină patru victorii în **Cupa Europeană a Națiunilor**, dar un egal cu **Georgia** i-a oprit în drumul lor spre titlul de campionă. Dar asta nu supără, căci drama se ține doar pe teren și nu-l vedem pe antrenorul lor apărînd în ziare cu o glumă proastă făcută unui jucător invalid, după exemplul **Piturcă** și **Neșu**. Există și varianta că totul este de fapt o încercare de a-l pune într-o lumină proastă pe selecționar, dar indiferent de unde ar fi pornit remarca, ea arată că acum orice este permis în sportul rege.

Sportul care era, și încă mai este considerat rege în **România**, a devenit, din păcate, și un fel de spectacol prost regizat, care acum poate ar avea nevoie fie de o pauză, pentru a încerca și altceva, fie de o schimbare totală a actorilor.

Paul ANDRICI

Folclor parfumat cu flori

Podul muzical de peste Prut

● cîntărețul apare pe scenă încins cu un brîu în culorile tricolorului ● piesa „Ciocîrlia” explodează sub ochii încremeniți ai spectatorilor

Casa de Cultură a Sindicatelor a adunat, miercuri, 27 martie, basarabenii și românii uniți prin muzică, exact cum în 1918 s-au unit cele două maluri ale apei care desparte hotarele. Orchestra „Lăutarii” din Chișinău și Ion Paladi au celebrat, la Iași, 95 de ani de la Unirea Basarabiei cu România într-o sală în care gîndurile spectatorilor au fost înlocuite cu fiorii sunetelor de nai și vioară.

„Omul la naștere are o singură limbă, nicidecum mai multe. Omul la naștere are o singură țară, nicidecum mai multe. Dacă are mai multe țări înseamnă că a fost un accident al istoriei”, răsună grav din capătul scenei, unde trei boxe fac atentă mulțimea cu suflul tăiat. Cortina de culoarea trandafirului roșu ofilit ascunde o întreagă colecție de instrumente și voci blinde. Ușor se deschide și lasă liber un spirit să întindă un zîmbet pe fața fiecăruia, de la mic la mare, căci sala e plină ochi, iar prin mulțimea de capete înalbite mai auzi și cite un chicot de copil.

De acasă pînă... acasă

Acordurile de țambal care încep piesa „Dorul Basarabiei”, melodie ce poartă și numele spectacolului, ni-l arată pe **Ion Paladi** încins cu un brîu în culorile tricolorului, încrucișându-și

mîinile a rugăciune. „Iar în codru cucu cîntă în aceeași limbă sfîntă, din lumea mare și multă toți românii îl ascultă”, glăsuiește acesta acompaniat de orchestra al cărei dirijor își mișcă bratele scurt și hotărît, călăuzind fiecare instrument în parte. De îndată ce prima piesă se sfîrșește, buchete bogate de trandafiri de culoarea piersicii sînt așezate în brațele artiștilor de o doamnă elegantă care ține de mînă un tînc cu clop în cap îmbrăcat cu o vestă tradițională pe care abia o poartă pe el.

Costumul alb imaculat cu broderii aurii al șefului de orchestră, **Nicolae Botgros**, îi scoate în evidență părul negru peste care muzica n-a lăsat să se aștearnă anii care au trecut. Tremurînd, schimbă bagheta de dirijor cu arcușul de vioară și începe să cînte în pas cu celelalte. Mai apoi e acaparat de o vîltoare de partituri clasice care se

strecoară printre firele iilor și se transformă într-o piesă ce se termină cu un sunet ascuțit, ca și cum un stol de ciocîrlia stă să acapareze scena. Naiul începe să domnească, vioara împrăstie ecouri neînchipte, iar piesa „Ciocîrlia” explodează sub ochii încremeniți ai spectatorilor. Ca-ntr-un duet, cele două instrumente se completează unul pe celălalt într-o suită de sunete care-ți taie respirația.

Ritmul vioi al melodiilor fac inimile oamenilor să bată mai iute aplaudînd însetați apariția **Vioricăi Macovei** care își așază floarea de după ureche în drumul ei spre microfon. Suceveanca, mîndră, își mișcă picioarele pe sunetele apăsate ale negativului care te prind într-o horă bucovineană a gîndurilor, ușor legănata pentru că „cine-o joacă-i tot cu dor”. Treptat, scena se umple de buchete colorate, care își împrăstie miresmele pînă în public, și de artiști veniți din toate colțurile țării: **Angelica Flutur, Cristian Pomohaci, Livia Benejaru, Nicolae și Isodor Glib** cu ale lor căciuli brumării, și alții. Ei ajung pînă în sufletele spectatorilor, printre care unul se remarcă fiind îmbrăcat cu un tricou pe care stă scris „Basarabia e România” îndurînd frigul din sală. Dar îndată e încălzit de zgomotele ce se desprind din toba **Ioanei Căpraru**, care chiuie de mama focului, făcînd orchestra să pornească o adevărată vijelie de sunete.



Nicolae Botgros, Ion Paladi și invitații concertului ieșiți pe scenă

Dor de frate

Dirijorul mișcă toate viorile cu aceeași mînă și unește cerul cu pămîntul cu arcușurile lui fermecate. **Ion Paladi** îmbină gîndurile de recunoștință pentru părinți în două melodii ce stînesc lacrimile bătrînei de lîngă mine, care își strînge în brate fetița distrasă. Cînd lacrimile i se risipesc pentru că micuța nu poate să stea locului, atmosfera e înveselită de sprintena cîntăreață de muzică populară, **Sofia Vicoveanca**, care se mișcă ca o balerină pe toată scena, îndemnîndu-i pe toți moldovenii la voie bună. Voie bună alimentată mai apoi de emoțiile stîmrite cînd piesa „Dorul Basarabiei” începe din nou, adunînd toți invitații pe scenă, făcîndu-i să se țină de mînă și să se aplece în fața noastră.

Iuliana LEONTI

Punctul pe V.I.P. ● Punctul pe V.I.P. ● Punctul pe V.I.P.



„Îmi vreau bucele înapoi”

Cînd vrei să scapi de complexe, poți urma exemplul artiștilor, confesîndu-ți nemulțumirile în public, de preferat într-o emisiune televizată. Așa, le arăți tuturor că cine rîde la urmă rîde mai bine. Chiar dacă zîmbetul nu prea e al tău, mai ales dacă te numești **Mihai Trăistariu** și tocmai te-ai lăsat operat la televizor. Într-o clinică din **Istanbul**, cîntărețul a ales să-și facă un implant de păr, iar **Cătălin Măruță**, moderatorul emisiunii

Coafură cu seringi

● operația lui Trăistariu aproape că a fost urmărită ca printr-o lupă

„Happy Hour” i-a fost alături, să surprindă în detaliu chelia ce a fost împodobită „fir cu fir”.

Mai mult de-atît, am aflat că artistul a trecut printr-o intervenție asemănătoare și în **România**, dar în loc să se aleagă cu bucele de odinioară, a rămas cu cicatrici și complexe nevindicate. După cea de-a doua experiență însă, cîntărețul s-a declarat mîndru de cele 6000 de înțepături și 105 injecții îndurate, însă nu știm dacă el va mai simți la fel și după vizionarea imaginilor din timpul operației, imagini care valorează cît o scenă dintr-un film horror sîngeros. „Nu-mi mai simt pielea, e super”, a exclamat **Trăistariu** de data aceasta căci, la prima încercare, doctorul din **România** nu a mai avut mîna la fel de ușoară, cîntărețul spunîndu-i moderatorului că „simteam că-mi crapă capul”.

Și nu este singurul care își scutură complexele în public. Au mai apărut la televizor „paciente” care s-au lăsat înțepate de esteticieni în direct pentru a avea buze ca la **Hollywood**, cum ar fi **Ozana Barabancea**, într-o ediție „Povești adevărate”, difuzată pe postul **Acasă Tv**. Și nici măcar n-au fost emisiuni destinate publicului preocupat cu probleme medicale, ci unuia care, întîmplător sau intenționat, a urmărit într-o seară cum se clonează buzele **Angelinei Jolie** sau cum se îndește cu acul podoaba capilară. Căci operația lui **Trăistariu** aproape că a fost urmărită ca printr-o lupă, astfel că cei care se gîndesc să îi urmeze exemplul vor ști dacă e momentul să se răzgîndească sau dacă vor fi la fel de curajoși. Într-un final, cîntărețul se declară fericit de intervenția medicală. Dar nu știm dacă să îi luăm rîsul de bun, pînă cînd nu îi vom vedea firele țesute de doctor ondulate ca bucele de demult.

Cătălina DOBROVICEANU

Localul Troian

Busuioc la pahar

● în odăile cu ciocolată poți cu adevărat să ai pretenții de aristocrat

Datorită literelor mari, înclinate, numele cafenelei **Aristocrat Chocolate** este primul ce îți sare în ochi cînd te uiți înspre clădirea de sticlă de lîngă **Moldova Mall**. Pentru a ajunge însă în interior nu folosești ușa din față, pentru că te-ai lovi de bicicletele de *fitness* și benzile de alergat de la parter, spațiu ocupat de **Armony Gym**. Urci, în schimb, pe scările din partea stîngă și vei ajunge într-o încăpere în care movul și liachiul îmbracă confortabil peretii, scaunele sau șiragurile de mărgele de la ferestre. Barul ocupă o mare parte din aceasta, dar îi oferă un aspect elegant, care corespunde numelui de la intrare.

De-ndată ce ți-ai găsit locul pe una din canapelele elegante, capitonate cu piele și butoni aurii, te poți adînci în saltea moale, cu meniul sofisticat în brațe, care îți arată, cu literele scrise de o mînă stăruitoare, că localul își propune să aducă trecutul în prezent. Iar dacă dintre copertile groase ale acestuia răzbat linii și desene complicate, cu aspect nobil, prețurile sunt accesibile ori-

cărui buzunar. Ciocolata ce îți gîdilă ușor buzele cu aburii fierbinți nu te costă mai mult de zece lei, iar pentru un *fresh* răcoros plătești același ban. Pentru un **Tuborg** scoti din portofel șase lei, dar dacă te ispitește un **Budweiser** va trebui să lași lîngă nota de plată dublul berii produse în **România**. Chiar dacă specificul cafenelei este ciocolata, în meniu găsești și *cocktail-uri veggie*, ce constau în amestecuri de morcov, roșii *cherry*, pătrunjel și diferite siropuri, de *ginger* sau busuioc, pentru care nu dai mai mult de șapte lei.

În interior mai poți urca un set de scări pentru a ajunge într-o altă încăpere, în care mesele sînt străjuite de scaune și canapele deschise la culoare, asortate cu ramele albe de pe pereti, în care sînt diverse poze cu **Marilyn Monroe**. În odăile cu ciocolată de lîngă **Moldova Mall** poți cu adevărat să ai pretenții de aristocrat, pentru că îți vor fi îndeplinite. Iar dacă simți că vrei să te desprinzi de dulcemiile din meniu, poți oricînd să critici privesc din spatele geamurilor, cu parcare plină de mașini și stația de autobuz ce contrastează cu atmosfera primitoare din local.

Ana SIPOȘ

Casa de Cultură a Studenților
Str. Vasile Conta nr. 30, et. 2,
700106 Iași. Tel.:0746/230.032, 219520,
e-mail: redactia@opiniastudenteasca.ro

DIRECTOR: Laura PĂULET
REDACTOR-SEF: Cătălin HOPULELE
REDACTOR-SEF ADJUNCT: Oana OLARIU
SECRETAR GENERAL DE REDACȚIE: Ioan STOLERU
ȘEFI DE DEPARTAMENT: Iulia CIUHU (Franta), Anca TOMA
REDACTORI: Alexandra IVĂNESCU, Dan CONDREA, Paul ANDRICI, Iulian BÎRZOI, Cătălina DOBROVICEANU, Iuliana LEONTI, Andrei MIHAI, Mădălina OLARIU, Ana SIPOȘ, Daniela VORTOLOMEI
COLABORATORI: Alexandra FILIP
PUBLICITATE: Bogdan COBUZ
EDITOR: Daniel CONDURACHE

Sedintele de redacție au loc luni și miercuri, de la ora 20.00. Revista se poate procura și de la sediul redacției.

opinia veche